

Vissa frågor om globalisering m.m.

Sammanfattning

Utrikesutskottet behandlar i detta betänkande motionsyrkanden från allmänna motionstiderna 2006, 2007, 2008 och 2009 om globaliseringen, internationella handelssystem, de internationella finansiella institutionerna och internationella frågor om hållbar utveckling och miljö.

Motionerna tar upp frågor som rör bl.a. samarbete med Asien och Latinamerika, Cotonouavtalet och EPA-avtalen mellan EU och AVS-länderna, företags agerande vid utvinning av naturresurser, öppenhet och utvecklingsländernas inflytande i Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) respektive ekosystemtjänster och biståndsprojekt.

Samtliga motionsyrkanden i betänkandet avstyrks av utskottet. I ärendet finns 12 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottet	7
Globalisering	7
Motionerna	7
Utskottets överväganden	8
Internationella handelssystem	17
Motionerna	17
Utskottets överväganden	18
Frågor om de internationella finansiella institutionerna m.m.	25
Motionerna	25
Utskottets överväganden	27
Internationella frågor om hållbar utveckling och miljö	36
Motionerna	36
Utskottets överväganden	36
Övriga yrkanden	41
Reservationer	42
1. Samarbete med Asien och Latinamerika, punkt 1 (s, v, mp)	42
2. Korruptionens källa, punkt 2 (v, mp)	43
3. Vissa globaliseringsfrågor, punkt 3 (mp)	43
4. Internationella handelssystem, punkt 4 (s, v, mp)	44
5. Associeringsavtal med Colombia, punkt 5 (v, mp)	45
6. Utvecklingsländer och handelsavtal, punkt 6 (v, mp)	46
7. Världsbanken och IMF m.m., punkt 7 (s, v, mp)	47
8. Frågor om åiterrapportering m.m., punkt 8 (v, mp)	47
9. Röstningsregler, skuldavskrivning, punkt 9 (v)	49
10. Internationellt miljösamarbete, punkt 10 (s, v, mp)	50
11. Miljöfrågor i biståndet m.m., punkt 11 (v, mp)	51
12. Vissa miljöfrågor, punkt 12 (v, mp)	51
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	53
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	53
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	54
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	56
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	58
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Samarbete med Asien och Latinamerika**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U359 yrkandena 15, 19 och 20, 2009/10:U202 yrkande 1 och 2009/10:U340 yrkandena 81, 83 och 84.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. **Korruptionens källa**

Riksdagen avslår motion 2009/10:N490 yrkande 8.

Reservation 2 (v, mp)

3. **Vissa globaliseringsfrågor**

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U349 yrkande 93, 2009/10:U252 och 2009/10:U340 yrkandena 1 och 25.

Reservation 3 (mp)

4. **Internationella handelssystem**

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U208 yrkandena 1 och 2, 2009/10:U202 yrkande 7, 2009/10:U204 yrkande 6, 2009/10:U257, 2009/10:U340 yrkande 19 och 2009/10:N490 yrkande 9.

Reservation 4 (s, v, mp)

5. **Associeringsavtal med Colombia**

Riksdagen avslår motion 2009/10:U202 yrkande 4.

Reservation 5 (v, mp)

6. **Utvecklingsländer och handelsavtal**

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U322 yrkande 15 och 2009/10:U336 yrkande 10.

Reservation 6 (v, mp)

7. **Världsbanken och IMF m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U226 yrkande 7, 2007/08:U357 yrkande 15 och 2009/10:U340 yrkande 20 i denna del.

Reservation 7 (s, v, mp)

8. **Frågor om återrapportering m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U248 yrkande 3, 2006/07:U258 yrkande 11, 2007/08:U220 yrkande 3, 2007/08:U226 yrkandena 1–3, 5, 6 och 10, 2007/08:U251 yrkandena 2 och 3 samt 2008/09:U255 yrkande 14.

Reservation 8 (v, mp)

9. Röstningsregler, skuldavskrivning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U258 yrkande 3, 2007/08:U220 yrkande 2, 2007/08:U226 yrkande 4 och 2008/09:U208 yrkandena 9 och 10.

Reservation 9 (v)

10. Internationellt miljösamarbete

Riksdagen avslår motion 2009/10:U340 yrkande 22.

Reservation 10 (s, v, mp)

11. Miljöfrågor i biståndet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U340 yrkande 70, 2009/10:T426 yrkande 95, 2009/10:MJ403 yrkande 11 och 2009/10:MJ468 yrkande 32.

Reservation 11 (v, mp)

12. Vissa miljöfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U255 yrkande 4 och 2009/10:MJ371 yrkande 13.

Reservation 12 (v, mp)

13. Övriga frågor

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 2 mars 2010

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Holger Gustafsson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Rosita Runegrund (kd), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s), Max Andersson (mp) och Erik Ullenhag (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utrikesutskottet behandlar i detta betänkande motionsyrkanden från allmänna motionstiderna 2006, 2007, 2008 och 2009 som innehåller förslag med avseende på globaliseringen, internationella handelssystem, de internationella finansiella institutionerna och internationella frågor om hållbar utveckling och miljö.

Samtliga nyss nämnda ämnen har tidigare under mandatperioden varit föremål för utskottets överväganden i olika betänkanden. I detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är identiska eller i hög grad överensstämmande med yrkanden som utskottet behandlat tidigare under mandatperioden. Utskottet föreslår i betänkandets sista avsnitt att ett antal sådana motionsförslag avstyrks med hänvisning till att de inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen.

Företrädare för utskottet har vid ett antal möten fått information om och diskuterat spörsmål som har anknytning till motionsförslag som behandlas i betänkandet.

Handelsminister Ewa Björling redovisade vid utskottets sammanträde den 3 februari 2009 information om aktuella internationella handelsfrågor.

Vid ett möte i riksdagen den 21 april 2009 lämnade finansministern, statssekreteraren för biståndsfrågor och riksbankschefen information till utrikesutskottet och finansutskottet om huvudfrågor vid Internationella valutafondens (IMF) och Världsbankens vårmöten 2009. Vid ett motsvarande möte den 29 september 2009 lämnade finansministern, biståndsministern och riksbankschefen information till de båda utskotten om huvudfrågor vid IMF:s och Världsbankens årsmöten hösten 2009.

En delegation från utrikesutskottet besökte i oktober 2009 Washington D.C. och kongressen, Utrikesdepartementet, Usaid, Världsbanken och Internationella valutafonden m.fl. institutioner. I möten och föreläsningar belystes relationerna mellan EU och USA, situationen i Afghanistan, klimatfrågan, den politiska och ekonomiska utvecklingen i Ryssland, den internationella finansiella krisen och dess återverkningar samt frågor med särskild aktualitet på den amerikanska inrikespolitiska dagordningen.

Företrädare för utrikesutskottet sammanträffade den 24 november 2009 med John Githongo, tidigare rådgivare åt Kenyas president i frågor om anti-korruption och god samhällsstyrning. Githongo arbetar numera med anti-korruptionsfrågor inom det civila samhället i Kenya.

Utrikesutskottet anordnade tillsammans med socialutskottet på Internationella aidsdagen den 1 december 2009 ett offentligt seminarium om hiv/aids under rubriken Kampen mot hiv/aids i Sverige och världen.

En företrädare för UNDP:s Stockholmskontor redogjorde vid utrikesutskottets sammanträde den 3 december 2009 för UNDP:s Human Development Report 2009 Att övervinna hinder: migration och utveckling.

Justin Yifu Lin, Världsbankens chefsekonom och vice ordförande, besökte utskottet den 21 januari 2010 och talade bl.a. om effekterna av finanskrisen i de fattigaste länderna och Världsbankens syn på den ekonomiska utvecklingen.

Under beredningen av detta ärende har företrädare för Stockholm Environment Institute den 4 februari 2010 informerat miljö- och jordbruksutskottet samt utrikesutskottet om institutets verksamhet.

De motioner som behandlas i detta betänkande och som avlämnats under innevarande riksmöte redovisas utan angivande av årtal. För motioner som avlämnats under tidigare riksmöten anges detta.

Utskottet

Globalisering

Motionerna

Socialdemokraterna poängterar i kommittémotion *U340 (s) yrkande 1* att en rättvis värld är möjlig. Globaliseringen fortsätter att öppna världen för Sverige och Sverige för världen. Det är en i grunden positiv utveckling. Den snabba tekniska utvecklingen och utvecklingen i form av tillgång till information, globala marknader och handel samt rörligheten på arbetsmarknaden och det ökade resandet har gjort oss till alltmer globala medborgare. Samtidigt ökar klyftorna mellan fattiga och rika människor respektive länder. Finanskris och stigande arbetslöshet leder till ökade sociala spänningar. Både opålitligheten hos finansmarknaderna och klimatkrisen gör att det krävs globala politiskt hållbara lösningar med bindande regler. De mänskliga rättigheterna utgör en okränkbar helhet, och respekten för dessa är också förutsättningen för demokrati. EU måste fortsätta att utveckla en politik som genomsyras av folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Mänskiskan måste sättas före marknaden – vi måste eftersträva att globaliserings fördelar kommer alla till del.

I *yrkande 25* betonar *Socialdemokraterna* att bekämpande av korruption och ekonomisk brottslighet samt skatteparadis och skadlig skattekonkurrens mellan länder är viktiga beståndsdelar i en politik som strävar efter att stärka de ekonomiska och politiska institutionerna.

Enligt *Socialdemokraterna* i kommittémotionerna *2008/09:U349 (s) yrkande 93* och *U340 (s) yrkandena 81 och 84* kommer utvecklingen i Asien det närmaste seklet att vara avgörande för den globala utvecklingen. Sverige måste tydligt hävda hållbar utveckling, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter samt fortsätta att utveckla goda relationer till världsdelen. Sverige bör i EU verka för att unionen för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling tydliggörs som det övergripande målet. Det är angeläget att Sverige ökar ansträngningarna att påverka det internationella samfundet så att FN:s millennieutvecklingsmål uppnås i Asien.

Partiet anser enligt kommittémotion *2007/08:U359 (s) yrkandena 15, 19 och 20* att det finns goda förutsättningar för att öka samarbetet mellan svenska och asiatiska forskningsinstitutioner. Inom forskningsbiståndet förordar *Socialdemokraterna* ökade satsningar till Asien, vilket framhålls även i kommittémotion *U340 (s) yrkande 83*. Besöksutbytet med Asien bör bli tätare och bredare och de ekonomiska förbindelserna utvecklas.

Vänsterpartiet begär i kommittémotion *U202 (v) yrkande 1* att regeringen ska återkomma till riksdagen med en heltäckande strategi för ett ökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika. Enligt kommittémotion

N490 (v) yrkande 8 bör Sverige verka för att det i större utsträckning riktas uppmärksamhet och åtgärder mot korruptionens källa i fall av grov bestickning.

Miljöpartiet konstaterar i kommittémotion *U252 (mp)* att rörligheten för varor blir större och större. Sverige borde gå i bräschen för ett öppnare och friare samhälle där det är människorna och inte var de råkar vara födda som bestämmer var de ska bo. Det är inte möjligt att helt öppna gränserna den närmaste tiden, men regeringen borde arbeta fram en plan för hur vi får större frihet och rörlighet för alla människor.

Utskottets överväganden

Hittills har utrikesutskottet utarbetat två betänkanden som varit särskilt inriktade på globaliseringsfrågor. Det första var betänkande 2001/02:UU2 och det andra betänkande 2008/09:UU13, som färdigställdes våren 2009. I det sistnämnda betänkandet redovisades uppgifter om utrikesutskottets självstyrande arbetsgrupp för globaliseringsfrågor som var verksam under 2007 och fram till våren 2008. Utifrån arbetsgruppens verksamhet och motionsförslag fokuserade utskottet på ett urval frågor som rör globaliseringsprocessen: demokrati och mänskliga rättigheter, ekonomin och de finansiella marknaderna, internationell migration samt hälso- och miljöfrågor. Utöver de båda nämnda betänkandena som varit särskilt inriktade på globaliseringsfrågor har utskottet i ett antal andra betänkanden behandlat spörsmål med anknytning till globaliseringen. Även på andra sätt, exempelvis i form av det offentliga seminarium om hiv/aids som nämnts ovan, har utskottet uppmärksammat frågor som hänger samman med globaliseringen. Som framgått anordnades hiv/aids-seminariet gemensamt av utrikesutskottet och socialutskottet.

Utskottet delar den motionsvis framförda uppfattningen att globaliseringen i grunden är något positivt och att kopplingarna är tydliga mellan utvecklingen i världen och vår tillvaro här i Sverige. Många frågor kring bl.a. finansmarknaderna och klimatförändringarna kräver globala lösningar på global och internationell nivå. Demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna, fred och säkerhet samt ekonomisk utveckling måste värnas och främjas om globaliseringens fördelar ska kunna komma alla till del.

Utskottet noterar att regeringen i januari 2010 beslutat överlämna till riksdagen en skrivelse om en ILO-deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering. Deklarationen innefattar fyra strategiska mål: 1) sysselsättningsfrämjande åtgärder, 2) socialt skydd, inklusive skydd för arbetstagare, 3) främjande av social dialog och trepartism, samt 4) respekt för och främjande av mänskliga rättigheter i arbetslivet. Främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män samt icke-diskriminering ska dessutom genomsyra de fyra strategiska målen.

Utöver dessa konstateranden avstår utskottet från att i detta, nu aktuella, betänkande föra ett mer övergripande resonemang kring globaliseringen utan hänvisar i stället till sitt tidigare arbete under mandatperioden.

Utgångspunkten för utskottets behandling av motionsförslagen med anknytning till globaliseringen är den övergripande målsättningen för Sveriges politik för global utveckling (PGU), att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Denna målsättning gäller alla politikområden som inom ramen för egna områdesspecifika mål kan bidra till att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.

Även EU:s arbete med samstämmighet i utvecklingspolitiken (Policy Coherence for Development, PCD) har relevans i sammanhanget. Förberedelserna pågår nu för ett nytt arbetsprogram för PCD från 2010. Utskottet ser positivt på att ministerrådet (Gaerc) i november 2009 antog slutsatser där det slås fast att handelspolitiken, som är ett av de väsentligaste områdena vad gäller EU:s påverkan på utvecklingsländer, bör vara ett prioriterat område i PCD. I rådsslutsatserna, som antogs under det svenska EU-ordförandeskapet, framhålls även vikten av att säkerställa livsmedelstrygghet för utvecklingsländerna. Utskottet återkommer senare i betänkandet till motioner om handelspolitik respektive livsmedelstrygghet och livsmedelssäkerhet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion *U340 (s) yrkande 1*.

I ett antal motionsförslag understryks vikten av samarbete med Afrika, Asien respektive Latinamerika.

Vad beträffar *relationerna med Afrika* har utskottet under innevarande mandatperiod redovisat sina ställningstaganden om svensk Afrikapolitik i betänkande 2007/08:UU4 Sverige och Afrika – en politik för gemensamma utmaningar och möjligheter. På motsvarande sätt har utskottet redogjort för sin syn på Sveriges demokratibistånd i betänkande 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd. Där behandlas övergripande frågor om demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingssamarbete, och de medborgerliga och politiska rättigheternas betydelse lyfts fram.

Under mandatperioden har en särskild självstyrande arbetsgrupp för Afrikafrågor varit verksam i utskottet. Där har företrädare för samtliga riksdagspartier ingått. I betänkande 2009/10:9 Mellanöstern och Nordafrika, som utskottet fattat beslut om i dag, behandlas motionsförslag om förhållanden i enskilda länder bl.a. i Nordafrika. Motionsförslag om enskilda länder i Afrika söder om Sahara kommer senare under våren att tas upp i ett betänkande om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik (bet. 2009/10:UU15). Mot bakgrund av vad som redovisats här avstår utskottet från att i det nu aktuella betänkandet närmare behandla förslag om svensk Afrikapolitik. Aktuella motionsförslag avstyrks i avsnittet Övriga yrkanden.

Beträffande vikten av att intensifiera och fördjupa *våra relationer till Asien*, som tas upp i motionsyrkanden, erinrar utskottet om att en svensk Asienpolitik antogs av riksdagen under förra mandatperioden (skr. 2005/06:57, bet. 2005/06:UU20, rskr. 2005/06:261). Beslutet om detta ramverk för Sveriges samarbete med Asien fattades under betydande politisk enighet och har alltså stor relevans även om det skett stora förändringar i Asien och i relationerna mellan Asien och andra delar av världen. Utgångspunkten för Asienpolitiken är Sveriges intressen i internationella frågor, önskan att främja Sveriges välfärd genom sysselsättning och tillväxt samt de asiatiska ländernas egna mål och behov. Asienpolitiken omfattar ett flertal områden: politiska relationer, handels- och investeringsfrämjande, utvecklingssamarbete, miljösamarbete, forskningssamarbete och utbildning, folkrörelsekontakter, kultursamarbete och information samt Sverigefrämjande.

Asiens ekonomiska och politiska inflytande i världen ökar. Regionen har stor inbördes spännvidd i en rad avseenden, exempelvis ekonomiskt, socialt, kulturellt och i fråga om samhällsskick och samhällsstyre. I Asien finns industrialiserade höginkomstländer och dynamiska tillväxtekonomier men där bor också cirka två tredjedelar av världens fattiga, enligt Världsbankens World Development Indicators 2009.

Den globala utvecklingen framöver kommer i hög grad att vara avhängig av utvecklingen i Asien. Enligt prognoser kommer Asiens befolkning att öka med en tredjedel fram till 2050 och regionens andel av världsekonomin växa till nästan hälften. Fattigdomen, mätt som andelen av befolkningen som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag, har under 2000-talet minskat i såväl södra som sydöstra och östra Asien.

Samtidigt råder på flera håll i Asien svåra konflikter och djup fattigdom, som förvärrats av finanskrisen. I några av de mest sårbara och långsamt växande ekonomierna i Sydasiens väntas såväl antalet som andelen fattiga öka, förutspår FN:s Millennium Development Goals Report 2009. Motsvarande gäller enligt FN-rapporten i Afrika söder om Sahara. Enligt utskottet bör det ömsesidiga samarbetet breddas och fördjupas inom alla politikområden.

Utskottet delar den motionsvis framförda uppfattningen att de ekonomiska och akademiska förbindelserna med Asien bör utvecklas. Den svenska exporten till Asien utgjorde 10,4 % av den totala svenska varuexporten 2008, vilket var något mer än motsvarande export till Nord-, Central- och Sydamerika sammantaget.

Sveriges regering verkar aktivt för att öka det ekonomiska utbytet med Asien. Detta sker exempelvis genom högnivådialoger, handelspolitiska konsultationer, resor och besök. I dialogen med Kina framhåller Sverige kontinuerligt vikten av marknadstillträde och andra former av ökat ekonomiskt utbyte. I Kina och Indien genomförs särskilda satsningar för att främja ekonomiskt utbyte beträffande miljöteknik. På den svenska ambassaden i Indien tillsätts våren 2010 en specialattaché för miljö-, klimat- och

energifrågor. Det kan också nämnas att regeringen via Sveriges Exportråd genomför en treårig satsning på miljöområdet för att bl.a. små och medelstora företag på miljöområdet ska kunna öka sina affärer med Kina.

Enligt utskottet är näringslivs- och investeringsfrämjande verksamhet en viktig del av utrikesförvaltningens verksamhet. På ambassader bl.a. i Asien finns särskilda främjartjänster. Utrikesdepartementet, ambassader och konsulat arbetar tillsammans med exempelvis Exportrådet, Invest in Sweden Agency och privata företag för att underlätta för svenskt näringsliv att hävda sig på internationella marknader och för att öka svensk handel och utländska investeringar i Sverige. Utskottet understryker vikten av fortsatta insatser för att stärka handel och investeringar i Asien.

Utskottet välkomnar att Sveriges regering inom EU aktivt medverkat i de förhandlingar som lett fram till frihandelsavtal och partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och Sydkorea. Avtalet mellan EU och Sydkorea är ett exempel på att unionens förbindelser med Asien fortlöpande utvecklas.

Utskottet konstaterar att det sedan 2004 finns ett strategiskt partnerskap mellan EU och Indien. Till detta finns knutet en gemensam handlingsplan för samarbete inom ett stort antal sektorer. Vid toppmötet mellan EU och Indien hösten 2008 skedde en översyn av handlingsplanen. Man konstaterade då att den politiska dialogen mellan EU och Indien intensifierats sedan 2005 och omfattar återkommande toppmöten, ministermöten och expertmöten samt att kontakterna i form av investeringar och forsknings-samarbete stärkts. Mellan EU och Indien pågår sedan 2007 förhandlingar om ett frihandelsavtal. Förhandlingsmandatet till kommissionen omfattar ett brett avtal som täcker varu- och tjänstehandel, frågor om konkurrens, investeringar, offentlig upphandling och samarbete vad gäller handel och hållbar utveckling. Vid toppmötet EU–Indien i november 2009 enades parterna om att sträva efter att sluta ett frihandelsavtal så snart som möjligt.

EU och Kina har sedan flera år ett strategiskt partnerskap och förhandlar för närvarande om ett partnerskaps- och samarbetsavtal. Under innevarande mandatperiod har ett partnerskaps- och samarbetsavtal slutits mellan EU och Indonesien. Också mellan EU och Japan finns ett strategiskt partnerskap. En handlingsplan som är knuten till partnerskapet revideras för närvarande.

I december 2009 gav EU:s medlemsstater klartecken till kommissionen att inleda förhandlingar om ett frihandelsavtal med enskilda medlemsländer i den sydostasiatiska samarbetsorganisationen Asean (Association of South East Asia Nations). I ett första steg ska i början av 2010 förhandlingar inledas med Singapore. Övriga medlemsstater i Asean är Brunei, Burma, Filippinerna, Indonesien, Laos, Malaysia, Kambodja, Thailand och Vietnam.

Enligt utskottet är det angeläget att, i linje med den svenska Asienpolitiken, fortsätta stärka även andra kontakter än de rent ekonomiska, exempelvis genom att stimulera student- och forskarutbyte, något som också förespråkas i en motion. Utskottet, som nedan återkommer till frågor om

Sidas stöd till forskningssamarbete, noterar att två asiatiska länder – Vietnam och Laos – hörde till de tio länder som 2008 tog emot mest medel från Sidas anslagspost för forskningssamarbete.

Med anledning av motionsförslag om forskningssamarbete med Asien konstaterar utskottet att ett sådant nära och växande samarbete sker mellan flera asiatiska länder och Sverige. Ett övergripande avtal om vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Sverige och Indien undertecknades 2005. Flera universitet har inlett samarbete under avtalet. ITPS, som i likhet med Vinnova har en koordinerande roll under avtalet, har tillsatt en vetenskapsattaché vid ambassaden i New Delhi. Vinnova driver samverkansprogram med Indien om tuberkulosforskning och e-hälsa. Mellan svenska och kinesiska universitet och högskolor finns det i dag mer än 100 olika överenskommelser om skilda former av samarbete. Även forskningssamarbetet och studentutbytet med Singapore utvecklas i snabb takt. Med Japan slöt EU i november 2009 ett forsknings- och teknologiavtal. Inom ramen för avtalet ska man öka samarbetet inom forskningsprogram och forskarutbyte samt på miljö- och energiområdena identifiera gemensamma forskningsprioriteringar. Ytterligare ett exempel på främjande av forskningssamarbete med asiatiska länder är ett samarbetsavtal mellan Sverige och Sydkorea som undertecknades i september 2009.

I detta sammanhang kan noteras att också OECD, där Sverige är medlem, utvecklar kontakterna med Asien, och då inte minst med Asean och andra regionala samarbetsorgan samt med enskilda medlemsländer i Asean. Ett uttryck för de ökade kontakterna är att OECD:s och Aseans sekretariat i form av ett partnerskap nu utarbetar en första Southeast Economic Outlook som väntas bli publicerad 2010. I liknande partnerskap med regionala organisationer utarbetar OECD African Economic Outlook respektive Latin American Economic Outlook. Utskottet ser dessa nya former av samarbete mellan regionala samarbetsorgan som ett tydligt uttryck för globaliseringen och det ömsesidiga beroendet mellan olika regioner i världen.

Utvecklingssamarbetet är enligt utskottet en viktig del av EU:s relationer med Asien. Unionen har i ett regionalt program för perioden 2007–2013 avsatt mer än 5 miljarder euro för insatser. Tre områden är prioriterade: 1) stöd till regional integration, 2) policy- och kunskapsbaserat samarbete samt 3) stöd till människor som tvingats flytta. EU lämnar sitt stöd till regional integration i Asien genom återkommande Asien–Europamöten (Asem) och via intensifierat samarbete med Asean och andra regionala samarbetsorgan. Asem, som grundades 1996, är ett informellt forum för dialog och samarbete mellan EU-länderna och de tio länder som ingår i Asean samt Filippinerna, Japan och Kina. Det ekonomiska samarbetet inom Asem är inriktat på att främja uthållig ekonomisk tillväxt genom bl.a. ökad handel och investeringar. Asem har tagit fram en plan för att underlätta handelsprocedurerna mellan EU och Asien samt en plan för att stödja investeringar.

Utskottet konstaterar att i EU:s policy- och kunskapsbaserade samarbete med Asien ingår frågor om miljö, energi och klimatförändringar, högre utbildning och stöd till forskningsinstitut respektive människors och djurs hälsa. EU:s utvecklingssamarbete med Asien innefattar också frågor om säkerhet och stabilitet, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter samt åtgärder för att förebygga katastrofer och återuppbyggnad när sådana ägt rum. Utöver EU:s regionala program för Asien finns landstrategier för enskilda länder i regionen.

Vad gäller den regionala samarbetsorganisationen Asean kan nämnas att företrädare för utrikesutskottet den 1 september 2008 sammanträffade med organisationens generalsekreterare Surin Pitsuwan. Mötet ägde rum i Aseans högkvarter i Jakarta i samband med en delegationsresa till Indonesien och Vietnam. Enligt generalsekreteraren har ett intensivt samarbete utvecklats mellan medlemsstaterna i Asean. Den vid besökstillfället viktigaste aktuella frågan var enligt Pitsuwan genomförandet av en särskild stadga för Asean (Asean Charter) som ska ratificeras av varje medlemsstat (Brunei, Burma, Filippinerna, Indonesien, Laos, Malaysia, Kambodja, Singapore, Thailand och Vietnam). Stadgan innebär att Asean får en egen rättslig grund och att organisationens gemensamma institutioner stärks. Pitsuwan nämnde EU som en inspirationskälla i utvecklandet av Asean, men underströk att EU inte är en modell för hur Asean ska byggas upp. Han poängterade att flera länder utsett eller var på väg att utse ambassadörer vid Asean och nämnde i sammanhanget USA, Nya Zeeland, Kanada, Australien och Kina.

Omläggningen av Sveriges utvecklingsbistånd under innevarande mandatperiod har bl.a. lett till ökad fokusering och effektivisering, och regeringen har fattat beslut om ett antal fleråriga samarbetsstrategier för utvecklingssamarbetet, däribland med länder i Asien. Utskottet, som tillstyrker omläggningen av utvecklingssamarbetet, konstaterar att flera av de frågor som tas upp i motionsyrkanden om svensk Asienpolitik lyfts fram i fleråriga landstrategier inom utvecklingsbiståndet. Landstrategierna är publicerade på regeringens webbsida.

I Asien bedriver Sverige i dag ett långsiktigt utvecklingssamarbete med Bangladesh och Kambodja. Inom kategorin konflikt- och postkonfliktländer sker ett samarbete med Afghanistan och Östtimor. Indien, Indonesien, Kina och Vietnam ingår i kategorin utfasningsländer med selektivt samarbete. I fråga om utvecklingssamarbetet med Filippinerna, Laos, Mongoliet, Sri Lanka och Thailand har en utfasning ägt rum eller är under genomförande. Samtliga strategier ska utgå från Sveriges politik för global utveckling och bygga på Sveriges politik för internationellt utvecklingssamarbete samt, i förekommande fall, nationella strategier för fattigdomsminskning.

Med anledning av motionsyrkandena om biståndsinsatser i Asien för att främja demokrati och de mänskliga rättigheterna samt för att bekämpa korruption vill utskottet framhålla att sådana insatser ingår i flertalet samarbetsstrategier. Exempelvis innefattas bland målen i strategierna för

Bangladesh och Kambodja stärkt demokratisk samhällsstyrning och förbättrade möjligheter för kvinnor och män som lever i fattigdom att få tillgång till samhällsservice. I linje med riktlinjerna för Sveriges demokratibistånd (bet. 2008/09:UU6, rskr. 2008/09:187) ingår demokratisk samhällsstyrning i målen för ett flertal samarbetsstrategier liksom åtgärder för ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Ett annat mål som ofta anges i samarbetsstrategier är att främja en miljömässigt hållbar utveckling. Utskottet, som senare under våren avser att behandla motionsförslag om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik i ett särskilt betänkande, vill i detta sammanhang framhålla att EU:s ministerråd i december 2009 under det svenska ordförandeskapet antog rådsslutsatser om mänskliga rättigheter och demokrati i tredjeländer. I rådsslutsatserna understryks vikten av att integrera människorättsaspekter i EU:s samtliga policyområden, inklusive alla relevanta geografiska och tematiska policyer. Vikten av EU:s människorättsdialoger med Indonesien och Kina understryks i rådsslutsatserna.

Vad gäller Sveriges relationer med Asien vill utskottet avslutningsvis i detta sammanhang nämna att utskottet under mandatperioden företagit tre delegationsresor till Asien. Utskottets ledamöter har uppdelade i tre grupper besökt Japan, Sydkorea och Kina, Indien respektive Vietnam och Indonesien.

I en motion begärs en *strategi för svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika*¹. Utskottet konstaterar att svenska strategier för utvecklingssamarbete med Centralamerika och Karibien respektive Sydamerika löpte ut vid årsskiftet 2009/10. Under mandatperioden har regeringen fattat beslut om fleråriga samarbetsstrategier för Bolivia, Guatemala respektive Colombia. Under en period fram till och med första halvåret 2011 sker en utfasning av utvecklingssamarbetet med Nicaragua.

Förhandlingar mellan EU och Centralamerika fördes 2009 om ett associeringsavtal, men händelserna i Honduras under senare delen av året lade hinder i vägen. Utskottet återkommer i betänkandets avsnitt Internationella handelssystem till frågan om avtal mellan EU och länder i Andinska gemenskapen.

I detta sammanhang bör enligt utskottet noteras att EU-kommissionen i september 2009 lade fram förslag om ett antal rekommendationer om EU:s förbindelser med Latinamerika/Västindien (KOM (2009)495) Europeiska unionen och Latinamerika: globala aktörer i partnerskap. Därefter har ministerrådet (Gaerc) den 8 december 2009 antagit rådsslutsatser om relationerna mellan EU och Latinamerika. I dessa understryks förbindelsernas betydelse i ett globalt sammanhang, och rådet uttrycker sin avsikt att ytterligare fördjupa samarbetet till gagn för båda regionerna, bl.a. genom biregionala partnerskap.

¹ Enligt Nationalencyklopedin är Latinamerika det sammanfattande namnet på de delar av Amerika som en gång har varit spanska, portugisiska eller franska kolonier. Latinamerika omfattar Mexiko, praktiskt taget hela Centralamerika och praktiskt taget hela Sydamerika. Dessutom hör Kuba, Haiti och Dominikanska republiken och ytterligare en del öar och ögrupper i Västindien dit.

Nästa toppmöte mellan EU och Latinamerika/Västindien ska äga rum i maj 2010 med deltagande av bl.a. statsöverhuvuden, det civila samhället och näringslivsföreträdare från båda regionerna.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2008/09: U349 (s) yrkande 93, U202 (v) yrkande 1 samt U340 (s) yrkandena 81 och 84.

Utskottet vill, inte minst mot bakgrund av aktuella motionsförslag, understryka behovet av *forskningsbaserad kunskap för en effektiv fattigdomsbekämpning samt besöksutbyte*. Utskottet välkomnar att regeringen hösten 2009 fattat beslut om en strategi för Sidas stöd till forskningssamarbete 2010–2014. Det övergripande målet för Sveriges stöd till forskning som finansieras under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att stärka och utveckla forskning av relevans för fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer. Sidas stöd till forskningssamarbete ska utifrån det övergripande målet inriktas på tre verksamhetsområden: 1) kapacitetsuppbyggnad för forskning i utvecklingsländer och i regioner, 2) forskning av relevans för utvecklingsländer och 3) svensk forskning av relevans för utvecklingsländer.

Utskottet noterar att stödet till kapacitetsuppbyggnad ska lämnas till forskningsministerier, forskningsråd och universitet i länder med vilka Sverige bedriver ett långsiktigt utvecklingssamarbete. Sådant stöd kan ges i kombination med regionalt forskningssamarbete i Afrika, Asien och Latinamerika, dvs. de tre regioner i världen som särskilt lyfts fram i motionsförslag som behandlas i detta betänkande. Det finns också möjlighet för Sida att samfinansiera forskning i EU-program som gör utlysningar till gemensamma projekt mellan europeiska forskare och forskare i utvecklingsländer, främst i Afrika men också i Asien och Latinamerika. Utskottet ser positivt på att Sida tillsammans med svenska forskningsråd ska verka för att fler EU-program öppnar för en sådan utlysning och att forskningsråd i Sveriges samarbetsländer får möjlighet att delta i utformning och genomförande. Enligt strategin för Sidas forskningsstöd ska myndigheten i samband med årsredovisningen utförligt redovisa det senaste årets stöd till forskningssamarbete.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2007/08: U359 (s) yrkandena 15, 19 och 20 samt U340 (s) yrkande 83.

Med anledning av motionsförslag om vikten av *korruptionsbekämpning* konstaterar utskottet att antikorrupsionsfrågor har behandlats i flera betänkanden under mandatperioden. Under förra riksmötet framhöll utskottet i betänkande 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd att en central utmaning för vårt demokratibistånd är att identifiera de demokratiska institutioner som är mest väsentliga för demokratiutvecklingen i just den fas samarbetslandet befinner sig i, att stärka dessa och att hjälpa dem att fungera väl. Det gäller nationella parlament samt regionala och lokala församlingar men också exempelvis den offentliga förvaltningen, antikorrupsionsmyndigheter och nationella handlingsplaner för korruptions-

bekämpning. Av grundläggande betydelse är att det finns en lokal partner som har verklig vilja att åstadkomma förändring och att lösningarna baseras på lokala förhållanden och legitima system.

Sverige agerar tydligt för att bidra till att stärka det politiska och juridiska ramverket i utvecklingsländer och intensifiera kampen mot korruption. Fungerande institutioner, i betydelsen att det är möjligt att fatta och genomföra politiska beslut på ett demokratiskt, öppet och ansvarsfullt sätt, är en förutsättning för att upprätthålla och fördjupa demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Det svenska demokratibiståndet är inriktat på att främja bl.a. en väl fungerande förvaltning och åtgärder för att motverka korruption samt att bidra till att utveckla ett väl fungerande rättsväsende.

Det är enligt utskottet en viktig uppgift att söka genomföra ett effektivt bistånd där korruption inte tolereras. Inte minst på senare tid har debatten kring korruptionsbekämpning i det svenska biståndet intensifierats. Utskottet ser positivt på att bl.a. biståndsministern bidragit till detta exempelvis genom ett personligt uppdrag till Sadevs generaldirektör Gunilla Törnkvist att lägga fram tio innovativa förslag om hur man kan stärka ansträngningarna att genomföra ett effektivt bistånd i en värld där korruption är ett faktum. De tio förslagen presenterades vid ett seminarium på FN:s antikorrupsionsdag den 9 december 2009 och finns tillgängliga på internet.

Ett av förslagen, som utskottet särskilt vill lyfta fram i detta sammanhang, avser främjande och tillämpning av FN:s antikorrupsionskonvention (United Nations Convention Against Corruption, UNCAC) som trädde i kraft 2005. Konventionsstaterna åläggs att genomföra ett stort antal detaljerade antikorrupsionsåtgärder som har inverkan på lagstiftning, institutioner och praxis. Åtgärderna syftar till prevention, upptäckt av och sanktioner mot korruption samt att främja samarbete mellan länder i dessa frågor. Enligt vad utskottet erfarit pågår nu ett arbete för att närmare utforma och genomföra uppföljningsmekanismer till konventionen, något som Sverige fortsatt verkar för.

Som framgått tidigare i betänkandet sammanträffade företrädare för utrikesutskottet den 24 november 2009 med John Githongo, tidigare rådgivare åt Kenyas president i frågor om antikorrupktion och god samhällsstyrning. Githongo arbetar numera med antikorrupsionsfrågor inom det civila samhället i Kenya.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna *U340 (s) yrkande 25* och *N490 (v) yrkande 8*.

I en motion föreslås åtgärder för att *främja möjligheterna till migration* för alla. Som framgått var internationell migration ett av fyra huvudområden som behandlades av utskottet i betänkande 2008/09:UU13 Globalisering.

Riksdagen biföll våren 2009 socialförsäkringsutskottets förslag i betänkande 2008/09:SfU8 om migrations- och asylpolitik (rskr. 2008/09:218). I betänkandet behandlades bl.a. motionsyrkanden om behovet av öppnare gränser mot omvärlden och att upprätta lagliga vägar för migration. Social-

försäkringsutskottet konstaterade att migrationspolitiken står inför nya utmaningar, både nationellt och internationellt, och redovisade sin principiella inställning att den framtida gemensamma invandringspolitiken bör utgå från en reglerad invandring och ta till vara migrationens positiva möjligheter och effekter för både mottagarländer och ursprungsländer. Rätten att söka asyl är grundläggande. Utskottet menade att fler möjligheter till laglig invandring borde skapas och en behovsstyrd arbetskraftsinvandring till Europa främjas.

I det aktuella betänkandet erinrade socialförsäkringsutskottet också om den redan genomförda reformen om arbetskraftsinvandring (prop. 2007/08:147, bet. 2008/09:SfU3, rskr. 2008/09:37) som gett ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring och öppnat en ny väg till Sverige. Socialförsäkringsutskottet hade vid behandlingen av proposition 2007/08:147 gjort bedömningen att regeringen gjort en rimlig avvägning mellan behovet av att få ett effektivare system för arbetskraftsinvandring å ena sidan och värdet av asylrätten å den andra. Utökade möjligheter till arbetskraftsinvandring erbjuder människor en laglig möjlighet att komma till Europa och är ett sätt att öppna gränserna mot omvärlden, betonade socialförsäkringsutskottet i betänkande 2008/09:SfU8.

Utrikesutskottet konstaterar att ett omfattande arbete fortgår inom EU för att uppnå ett gemensamt regelverk för laglig migration. Betydande framsteg nåddes under det svenska EU-ordförandeskapet i och med att medlemsstaterna den 30 november 2009 uppnådde enighet om rådsslutsatser om migration. Där understryks att migration och rörlighet, om de hanteras väl, kan gynna såväl ursprungs- och transitländer som migranterna själva, bidra till minskad fattigdom i utvecklingsländerna samt direkt eller indirekt bidra till att millennieutvecklingsmålen nås. Rådet noterade med tillfredsställelse de framsteg som gjorts inom EU:s övergripande strategi för migration när det gäller att förstärka dialogen med tredjeländer om migrations- och utvecklingsfrågor och stärka hanteringen av migrationsflöden i en anda av genuint partnerskap och delat ansvar, samtidigt som ömsesidiga migrationsproblem och utmaningar ytterligare integreras i samarbetet med dessa länder.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion U252 (mp).

Internationella handelssystem

Motionerna

Socialdemokraterna förespråkar i kommittémotion U340 (s) yrkande 19 fri, rättvis och hållbar handel. En öppnare och rättvisare handel är ett av de bästa instrumenten för att nå FN:s millenniemål. Biståndet är viktigt men en rättvis och fri handel har ännu större betydelse. Utvecklingshänsyn måste därför vara vägledande i det internationella handelssystemet för att även fattiga länder ska kunna dra nytta av globaliseringens välfärdsvinster.

Partiet vill förbättra öppenheten inom WTO och arbeta för att EU ska ta bort alla handelshinder för Afrika, Karibien och Sydamerika. EPA-avtalen är i vissa delar orättvisa och bör rättas till. Inom ramen för EU-samarbetet bör rättvis handel främjas, detta för att stärka småproducenters och små jordägarers ekonomiska ställning för att de inte ska marginaliseras i världsekonomin.

Vänsterpartiet föreslår i kommittémotion *U202 (v) yrkande 4* att regeringen inom EU ska agera för att ett framtida associeringsavtal med Colombia villkoras med en markant och varaktig förbättring av de mänskliga rättigheterna och att landet har börjat inleda en fredsprocess.

Sverige bör enligt *yrkande 7* tydligt fördöma USA:s ekonomiska blockad mot Kuba och kräva att denna omgående upphävs.

I fråga om förhandlingarna om EPA-avtal anser *Vänsterpartiet* i kommittémotion *N490 (v) yrkande 9* att Sverige ska verka för att EU-kommissionen i större utsträckning lyssnar på de afrikanska staternas synpunkter. Sverige bör enligt kommittémotionerna *2008/09:U208 (v) yrkandena 1 och 2* samt *U204 (v) yrkande 6* agera i FN och EU för ingripanden mot plundringen av östra Kongos naturtillgångar. Komponenttillverkare och elektronikbolag i väst bör ta ett större ansvar för att de mineraler som de importerar utvinns under förhållanden där mänskliga rättigheter inte kränks.

Miljöpartiet anser enligt partimotion *2008/09:U322 (mp) yrkande 15* att Sverige i bilaterala och internationella handelsförhandlingar ska verka för att utvecklingsländer ges rätt att skydda sina jordbruksmarknader. Enligt kommittémotion *U336 (mp) yrkande 10* ställer sig *Miljöpartiet* bakom ett antal krav på förändringar i EPA-förhandlingarna, som framförts av ett åttio-tal organisationer verksamma i Europa, Afrika och Stillahavsområdet.

I den enskilda motionen *U257 (s)* konstateras att mineralbrytningen är en viktig inkomstkälla för Kongo, men den utgör också en bidragande orsak till konflikten i landet. Inom EU finns ett råvarudirektiv och en gemensam strategi för företagens sociala ansvar. Sverige bör – i samarbete med näringslivet inom EU – agera för att mineralföretagen i Kongo lever upp till befintliga standarder för socialt ansvar.

Utskottets överväganden

Utskottet delar uppfattningen i en motion att en *öppnare och rättvis handel* är ett av de bästa instrumenten att nå FN:s millenniemål och att utvecklingshänsyn måste vara vägledande i det internationella handelssystemet för att även fattiga länder ska göra välfärdsvinster till följd av globaliseringen.

Den övergripande målsättningen för Sveriges politik för global utveckling är att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Denna målsättning gäller såväl handelspolitiken som alla andra politikområden som inom ramen för egna områdesspecifika mål kan bidra till att stärka det

svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Utskottet anser att handelspolitiken bör utformas så att den stärker utvecklingsländernas förmåga att i högre grad integreras i världsekonomin och därmed dra nytta av en ökande handel. Detta är också den handelspolitiska linje som regeringen företräder och som återspeglas i Sveriges och EU:s hållning vad avser förhandlingarna mellan EU och länder i Afrika, Karibien, Västindien och Stilla havet, AVS-länderna, om ekonomiska partnerskapsavtal (EPA). Utskottet återkommer nedan till förhandlingarna om EPA-avtal.

Handelsreformer är viktiga för ökad tillväxt och fattigdomsbekämpning. Sverige har i EU-kretsen varit pådrivande för att handelsavtalen ska utformas i utvecklingsfrämjande anda. Då är inte enbart global handel av betydelse utan också ökat regionalt utbyte. Regionalt samarbete kan fungera som en språngbräda för integrering i den globala ekonomin. Utskottet konstaterar att det regionala samarbetet växer i betydelse på många håll i världen, däribland i Afrika, i Asien och i Mellan- och Sydamerika. Handel och regionalt samarbete är också frågor som lyfts fram i det samarbete som EU bedriver med Afrika med anknypning till EU–Afrika-strategin och de strategiska partnerskap som innefattas där, med Asien genom bl.a. Asean och i avtal mellan EU och enskilda asiatiska länder samt med Mellan- och Sydamerika.

Utskottet noterar att förhandlingar pågår om revidering av det övergripande AVS–EU-partnerskapsavtalet (Cotonouavtalet), vars syfte är att minska och så småningom utplåna fattigdom samtidigt som det bidrar till hållbar utveckling och gradvis integrering av AVS-länderna in i världsekonomin. Cotonouavtalet, som slöts i mars 2000 och ska gälla till februari 2020, har en revisionsklausul som innebär att avtalet ska antas vart femte år. En andra revideringsomgång äger nu rum med sikte på att förhandlingarna om detta ska vara avslutade i början av 2010. Den pågående översynen omfattar bestämmelser inom ett flertal områden i avtalet, däribland den del som avser handel och de europeiska partnerskapsavtalen. Bland förändringar i övrigt som EU-sidan förespråkar kan här nämnas en starkt regional dimension i avtalet, att avtalet ska innefatta ökat samarbete med utvecklingsländer som inte tillhör AVS-gruppen och att den politiska dimensionen i avtalet ska uppdateras, och bl.a. innefatta frågor om sambandet mellan säkerhet och utveckling och kvinnors deltagande inom området fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning. EU anser också att avtalet ska avspegla bl.a. främjande av FN:s millenniemål och den internationella processen mot ökad biståndseffektivitet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion *U340 (s) yrkande 19 i denna del*.

Ett par motioner tar upp de ekonomiska partnerskapsavtal – *EPA-avtal* – som EU är i färd med att ingå med regioner och länder i Afrika, Västindien och Stilla havets område (AVS-länderna). I en motion begärs att Sverige ska verka för att EU tar bort tullmurar mot fattliga länder och avskaffar importrestriktioner.

Cotonouavtalet – som är överenskommet mellan EU och AVS-länderna – utgör grunden för EPA-avtalen som syftar till att främja utveckling och kan sägas vara handels- och samarbetsavtal. De ska ersätta handelskapitlen i Cotonouavtalet. EPA-avtalen ska stärka regional integration och främja handel inom i AVS-kretsen samt främja successiv integration av AVS-länderna in i den globala ekonomin med stöd av ett transparent och förutsebart ramverk för varor och tjänster.

Efter klagomål till WTO från u-länder som inte tillhörde AVS-kretsen bedömde WTO att bestämmelserna i Cotonouavtalet, där EU ensidigt underlättade AVS-ländernas marknadstillträde till EU, var diskriminerande. WTO gav EU en tidsfrist till den 31 december 2007 för att övergå till ett system som överensstämmer med WTO:s regelverk. Detta resulterade i förhandlingarna om EPA-avtal, som emellertid blev starkt försenade.

Före den 1 januari 2008 hade enighet nåtts om endast ett slutligt EPA-avtal. Detta avtal omfattar länderna i Västindien, benämnd Cariforumgruppen. Det avser varuhandel, tjänster, investeringar och andra handelsrelaterade områden. Hela den regionala gruppen Cariforum förutom Haiti undertecknade det fullödiga avtalet i oktober 2008. Haiti valde i december 2009 att formellt underteckna avtalet och ansluta sig till det.

Till följd av de försenade EPA-förhandlingarna 2007 slöts, innan WTO:s tidsfrist löpte ut den 31 december 2007, ett antal interimsavtal om varuhandel. Överenskommelserna innebar marknadstillträde för varor medan förhandlingarna för övriga avtalsfrågor fortsatt.

I punktlistan nedan angivna grupper och länder i AVS-kretsen hade i december 2009 slutit interimsavtal med EU, i samtliga fall avseende varuhandel. Flertalet AVS-länder har genom sådana interimsavtal fått fullt tillträde till EU:s marknad, samtidigt som de har möjlighet att helt undanta särskilt känsliga produkter från marknadsöppningar alternativt avveckla tullarna för vissa andra känsliga varor.

- Delar av frihandelsområdet SADC (Botswana, Lesotho, Namibia, Moçambique och Swaziland). Botswana, Lesotho, Moçambique och Swaziland undertecknade formellt EPA-interimsavtalet i juni 2009.
- Östafrikanska gemenskapen (East African Community – Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzania och Uganda).
- Enskilda länder i Afrika: Elfenbenskusten och Ghana inom den västafrikanska gruppen, Kamerun i den centralafrikanska gruppen, Komorerna, Madagaskar, Mauritius, Seychellerna, Zimbabwe och Zambia i gruppen östra och södra Afrika (Eastern and Southern Africa, ESA). Från den regionala gruppen ESA undertecknade Madagaskar, Mauritius, Seychellerna, Zimbabwe formellt avtalet i augusti 2009. EU företrädde vid ceremonin av EU-kommissionen och det svenska EU-ordförandeskapet på statssekreterarnivå.
- Enskilda länder i Stillahavsregionen: Fiji och Papua Nya Guinea. Dessa länder undertecknade formellt EPA-interimsavtalet under det svenska EU-ordförandeskapet.

EU erbjöd 2008 de AVS-länder som valt att ansluta sig till EPA-inte-rimsavtal att få tull- och kvotafrihet för sina produkter till EU:s inre marknad, med övergångsperioder endast för socker och ris. De sista begränsningarna i form av tullar för dessa produkter upphörde den 1 januari 2010. Detta beslut gäller för såväl interimistiska som fullödiga EPA-avtal. Samtidigt har EU lyssnat till krav från AVS-länderna, vilket lett till att dessa under övergångsperioder på upp till 20–25 år tillåts skydda vad de upplever som särskilt känsliga delar av sina ekonomier.

Utskottet vill för sin del understryka handelns betydelse som utvecklingsinstrument. För att stärka EPA-avtalens betydelse i detta hänseende är det angeläget att avtalen är breda och att de, utöver att hindren för varor och tjänster avskaffas, även innefattar viktiga områden som investeringar, regional integration och utfästelser från EU:s sida om att bistå med resurser för att stärka handelskapaciteten. Den största utvecklingspotentialen hos EPA-avtalen ligger inom områden som konkurrens, tjänster, investeringar och handelsprocedurer. En viktig aspekt är att de kan skapa ekonomisk dynamik, stärka det regionala samarbetet och vidga lokala marknader.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2008/09: U322 (mp) yrkande 15, U336 (mp) yrkande 10, U340 (s) yrkande 19 i denna del och N490 (v) yrkande 9.

I en motion föreslås att ett villkor för ett framtida *associeringsavtal med Colombia* ska vara en markant och varaktig förbättring av de mänskliga rättigheterna och att landet har börjat inleda en fredsprocess.

Colombia är en viktig EU-partner i Latinamerika, inte minst genom den roll som landet spelar i Andinska gemenskapen², som EU vill stärka förbindelserna med. På det bilaterala planet stöder EU sedan länge fredsprocessen i Colombia liksom landets kamp mot droghandel. EU:s politik rörande Colombia har utvecklats genom ett antal rådsslutsatser och genomförs genom politiska högnivåmöten samt genom sektorsvis dialog på regional eller bilateral nivå. Unionen har också en MR-dialog med Colombia och fyra andra latinamerikanska länder. MR-dialogen med Colombia inleddes 2009.

Senast i betänkande 2007/08:UU9 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik har utskottet behandlat frågor om främjande av fred och de mänskliga rättigheterna i Colombia och i sammanhanget också redovisat sin syn på motionsförslag om att handelsavtal med landet ska innefatta krav på att mänskliga rättigheter respekteras. Utskottet konstaterade att Colombia omfattas av det s.k. GSP-systemet och att detta innebär krav på ratificering och genomförande av ett antal internationella konventioner som bl.a. inkluderar FN- och ILO-konventioner om mänskliga rättigheter.

² I Andinska gemenskapen ingår Bolivia, Colombia, Ecuador och Peru.

Utskottet noterar att EU och Colombia den 28 november 2009 undertecknat ett samförståndsavtal om att etablera en mekanism för bilaterala konsultationer. Parterna vill genom detta betona de positiva framstegen i sina bilaterala relationer som bl.a. kommer till uttryck i politiska kontakter och ett samarbetsprogram för perioden 2007–2013.

Ett annat viktigt ramverk för de ömsesidiga relationerna är Andinska gemenskapens och Europeiska gemenskapens avtal från 2003 om politisk dialog och samarbete. Parterna slår där fast följande principer: respekt för demokratiska principer och grundläggande mänskliga rättigheter samt rättsstaten, främjande av hållbar utveckling och strävan att uppnå millenniemålen samt stöd till principerna om god samhällsstyrning och kamp mot korruption. I avtalet anges också en inriktning på fyra mål som i sammandrag innebär 1) att stärka fred och säkerhet, 2) att främja politisk och social stabilitet genom demokratisk styrning och genom respekt för mänskliga rättigheter, 3) att fördjupa den regionala integrationen mellan de andinska länderna samt 4) att minska fattigdomen och skapa större social och regional sammanhållning och hållbar utveckling.

I juni 2007 inleddes förhandlingar mellan EU och Andinska gemenskapen om ett associeringsavtal som skulle innefatta tre komponenter: politisk dialog, samarbete respektive handel. Förhandlingarna utgick från de principer och mål som finns i 2003 års avtal om politisk dialog och samarbete och syftade till att förstärka och utveckla relationerna mellan de två regionerna. Det blev emellertid nödvändigt att i juni 2008 inställa förhandlingarna om ett associeringsavtal på grund av oenighet mellan de andinska länderna om mål för och spännvidd i den del av förhandlingarna som avsåg handel.

I slutet av februari 2010 slöts en principöverenskommelse om ett frihandelsavtal mellan EU respektive Colombia och Peru. Avtalet väntas bli formellt undertecknat i maj 2010. När Sveriges handelsminister i december 2009 i Europaparlamentets utskott för internationell handel avrapporterade det svenska EU-ordförandeskapet betonade statsrådet att EU vill främja en fortsatt process mot ett frihandelsavtal med hela den andinska regionen.

Förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU respektive Colombia och Peru har utgått från de principer och mål som finns angivna i 2003 års avtal om politisk dialog och samarbete och som nyss nämnts. Utskottet konstaterar att dessa innefattar bl.a. fred, demokrati och mänskliga rättigheter och att EU verkar för ett avtal som innebär progressiv och ömsesidig liberalisering genom ett frihandelsområde som står i full överensstämmelse med WTO:s regelverk. På så vis kan det bli möjligt att utöka handeln mellan de båda regionerna, stimulera EU-investeringar i de andinska länderna och stödja lokala företag där att bli starkare på den regionala marknaden och därefter kunna konkurrera på det internationella planet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion *U202 (v) yrkande 4*.

I motionsförslag behandlas villkor för *företags agerande vid utvinning av naturresurser* och förespråkas *ingripanden mot plundring av naturresurser*.

I världen bor enligt OECD uppskattningsvis 3,5 miljarder människor i länder med rikliga tillgångar till olja, gas och mineraler. Utskottet konstaterar att utvinningen av naturresurser med en god samhällsstyrning kan främja tillväxt och bidra till att minska fattigdomen. Samtidigt finns det många exempel på länder där en riklig tillgång till naturresurser i kombination med svag samhällsstyrning fört med sig korruption, miljöförstöring, ökade inkomstklyftor, konflikter och försämring av de mänskliga rättigheterna. Av världens nio största råoljeexporterande stater 2007 rankar organisationen Freedom House endast två länder som fria (Norge och Mexiko) medan övriga länder klassificeras som delvis fria (Kuwait, Nigeria, Venezuela) eller ej fria (Förenade arabemiraten, Iran, Ryssland, Saudiarabien) vid en sammanvägd bedömning av de politiska och medborgerliga rättigheterna.

Enligt utskottet är det angeläget att verka för förbättrad förvaltning och hantering av naturresurser för att därigenom främja en långsiktig tillväxt som kommer de fattiga till godo och ger ökade möjligheter att nå FN:s millenniemål.

Sverige stöder en rad initiativ för ökad transparens och grundläggande principer för ansvarsfullt företagande, vilket utskottet belyst tidigare bl.a. i betänkanden om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik och om globalisering.

Inom FN:s Global Compact pågår arbete bl.a. med syfte att främja ansvarstagande vid företags investeringar i högriskmiljöer, som exempelvis konfliktdrabbade länder. Avsikten är att ta fram ett vägledande dokument till sommaren 2010 då nästa Global Compact Leaders Summit äger rum. De frågor som diskuteras av bl.a. globala företag, institutionella investerare och det civila samhällets organisationer i förberedelsearbetet är hur ett "ansvarstagande agerande" i högriskmiljöer ska komma till uttryck i bl.a. företagets värdekedja, strategiska sociala investeringar och agerande i andra avseenden. Sverige är en av de största bidragsgivarna till Global Compact.

OECD har – som ett komplement till riktlinjerna för multinationella företag – även utarbetat ett vägledande verktyg för riskhantering riktat till företag och investerare i områden med svaga regeringar. Detta antogs 2006 av OECD:s ministerråd, och en svensk översättning gavs ut av Utrikesdepartementet 2007. Verktyget innehåller en frågelista, och avsikten är att det ska underlätta för företag att bedriva sund affärsverksamhet i länder där myndigheterna är svaga eller ovilliga att ta sitt ansvar. Det ska också främja dialog mellan aktörer i syfte att skapa förutsättningar för ekonomisk och social utveckling.

Ett annat aktuellt exempel på initiativ för att främja ett hållbart nyttjande av naturresurser är publikationen *Natural Resources and Pro-Poor Growth: The Economics and Politics* som OECD/Dac gav ut sommaren

2009. Där behandlas både övergripande frågor och belyses olika aspekter på förvaltning och hantering av naturresurser inom sju olika områden: fiske, skogsnäring, naturliv och ekoturism, markproduktivitet, vattensäkerhet, mineraler samt förnybar energi. Syftet är att visa beslutsfattare från biståndsorgan och ministerier i partnerländer vilket bidrag naturresurser kan ge till en politik som gagnar fattiga och hur viktigt det är att nyttja naturresurserna på ett hållbart sätt.

Sverige stöder Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) som tillkom 2003. EITI arbetar för ökad öppenhet kring betalningar inom olje- och gasverksamhet samt i gruvverksamhet där brytning av rådiamanter ingår. Syftet med EITI är att öka öppenheten angående betalningar till stater och staters intäkter från utvinningsindustrierna. EITI ska bidra till att förstärka styrningen och ansvarstagandet kring utnyttjande av naturresurser. Målet är att intäkterna från utvinningsindustrierna ska bidra till hållbar utveckling och minskad fattigdom. EITI är en koalition av regeringar, företag, investerare, internationella organisationer samt andra grupper från det civila samhället. Sex år efter tillkomsten av EITI deltar ett trettiotal naturresursrika länder i initiativet. Två av dessa – Azerbajdzjan och Liberia – är fullvärdiga medlemmar i EITI och övriga betecknas som kandidatländer. Såväl Demokratiska republiken Kongo (DRK) som Republiken Kongo ingår bland kandidatländerna.

Utskottet anser att det är viktigt att vidareutveckla EITI och andra initiativ av liknande art och välkomnar att regeringen fortsatt främjar och följer upp sådana initiativ för att Sverige ska kunna bidra till en hållbar utvinning och hushållning av naturresurser i naturresursrika utvecklingsländer. En förutsättning för effektivitet i initiativ av det aktuella slaget är enligt utskottet att det kan föras en fri och öppen dialog om transparens, korrup tion och användningen av intäkter från naturresursutvinningen, vilket i sin tur ställer krav på den information som publiceras och på att det civila samhället stärks och har reella möjligheter att medverka i granskning och kontroll.

Med anledning av motionsförslagen om mineralutvinning i Kongo konstaterar utskottet att det finns en koppling mellan å ena sidan utvinningen av och handeln med naturresurser i Demokratiska republiken Kongo (DRK) och å den andra vapenspridningen och vapenhandeln. Detta är en av de frågor som behandlas i en resolution antagen av FN:s säkerhetsråd den 23 december 2009 om situationen i DRK (resolution 1996). Där slås fast att denna koppling underblåser och förstärker konflikter i Stora sjöregionen, och då särskilt i DRK. Monuc, FN:s insats i DRK, uppmanas i resolutionen öka sina ansträngningar att stoppa stöd till väpnade grupper, inklusive stöd som härrör från illegal verksamhet med råvaruutvinning. Monuc uppdras att genomföra ett pilotprojekt tillsammans med DRK:s regering för att underlätta spårning av mineralprodukter. Alla stater, och

framför allt länderna i regionen, uppmanas av säkerhetsrådet att vidta nödvändiga åtgärder för att få ett slut på den olagliga handeln med naturresurser. Utskottet konstaterar att Sverige står bakom säkerhetsrådets resolution.

I syfte att öka det internationella samfundets samordning och påverkan på mineralutvinningen i Stora sjöregionen har EU:s särskilda representant för Stora sjöregionen tagit initiativ till en informell arbetsgrupp (task force) avseende illegal utvinning och handel med naturresurser. I gruppens uppgifter ingår att identifiera goda exempel och ge rekommendationer för agerande. Gruppen, som bildades i februari 2009, står under ledning av EU:s särskilda representant. Där ingår bl.a. Sverige och andra EU-länder, USA, Norge, Monuc och OECD.

Enligt vad utskottet erfarit sammanträffade arbetsgruppen i januari 2010 med den kongolesiske gruvministern, på dennes inbjudan. Ett resultat av mötet är att den kongolesiska regeringen ska skapa en nationell koordinerings- och övervakningsstruktur och kartlägga de gruvor som inte drivs industriellt. Deltagarna i mötet kom även överens om att arbeta med frågor som syftar till att stärka kapaciteten hos den kongolesiska regeringen att kontrollera och sätta stopp för den illegala utvinningen.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2008/09: U208 (v) yrkandena 1 och 2, U204 (v) yrkande 6 samt U257 (s).

Som framgått begärs i ett motionsförslag ett *fördömande av USA:s ekonomiska blockad mot Kuba*. I ett anförande i FN:s generalförsamling den 28 oktober 2009, under det svenska EU-ordförandeskapet, redovisade Sveriges FN-ambassadör unionens syn på ett resolutionsförslag om nödvändigheten av att USA:s ekonomiska, kommersiella och finansiella embargo mot Kuba upphör.

Enligt anförandet anser EU att USA:s handelspolitik gentemot Kuba i grunden är en bilateral fråga. Emellertid har amerikansk embargolagstiftning rörande Kubas inverkan på tredjeländer, och EU vänder sig mot att ensidigt införda amerikanska åtgärder hämmar unionens ekonomiska och handelsmässiga relationer med Kuba. I anförandet framhölls EU:s allvarliga kritik vad gäller situationen för de mänskliga rättigheterna i Kuba samtidigt som unionen klargjorde sitt stöd för den aktuella resolutionen.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion U202 (v) yrkande 7.

Frågor om de internationella finansiella institutionerna m.m.

Motionerna

Socialdemokraterna anser enligt kommittémotion U340 (s) yrkande 20 i denna del att det är ett stort problem om utvecklingen fortsätter mot att G20 tar över delar av det ansvar och de roller som IMF, Världsbanken

och andra internationella institutioner hittills haft. Kopplingen mellan IMF, Världsbanken och FN-systemet behöver stärkas. FN bör kunna fatta beslut som även de finansiella institutionerna måste rätta sig efter.

I kommittémotion 2007/08:U357 (s) *yrkande 15* förespråkas reformering av tillsättningen av chefer i Världsbanken och IMF. Processen bör enligt Socialdemokraterna vara transparent och bygga på meriter samt vara öppen för kandidater från hela världen.

Vänsterpartiet anser enligt partimotion 2006/07:U258 (v) *yrkande 11* att Sverige ska agera för att FN får ett starkare inflytande på Världsbanken och IMF.

Frågor om bl.a. insyn i och inflytande över verksamheten i IMF och Världsbanken behandlas i *Vänsterpartiets* partimotion 2006/07:U258 (v) och kommittémotion 2007/08:U226 (v). Sverige bör enligt den förstnämnda motionens *yrkande 3* verka för att IMF och Världsbanken demokratiseras, så att röstfördelningen följer samma regler som gäller inom FN-organen. Enligt motion 2007/08:U226 (v) *yrkandena 3 och 10* bör regeringen avlämna en årlig skrivelse om verksamheten i IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna och där redogöra för hur Sverige förhållit sig till olika förslag gällande att finansiera multilaterala skulder till de fattiga och skuldtyngda länderna. Regeringen bör också, enligt *yrkande 1*, undersöka hur man kan öka insynen i och redovisningen av hur den nordisk-baltiska representanten i IMF och Världsbanken agerar och vilka resultat man uppnår utifrån den förda politiska linjen. Regeringen bör inför årsmötena i IMF och Världsbanken anordna offentliga sammankomster och där redovisa sin politiska linje inför årsmötena (*yrkande 2*).

Sverige bör enligt *Vänsterpartiet* ställa krav på att IMF:s och Världsbankens protokoll offentliggörs på ett sätt som gör det möjligt för allmänhet, parlament, medier och organisationer att ta del av diskussioner, förslag och omröstningar (*yrkande 6*).

I *yrkande 4* begär *Vänsterpartiet* att Sverige ska verka för en revidering av röstberäkningen i IMF och Världsbanken, så att man inte bara tar hänsyn till ekonomisk storlek utan även andra faktorer, som befolkningsstorlek. Enligt *yrkande 5* bör Sverige agera för att utvecklingsländernas inflytande inte bara ökar i form av röststyrka utan även vad gäller antalet representanter i IMF:s och Världsbankens exekutivstyrelser. Valet av ordförande i IMF och Världsbanken bör enligt *yrkande 7* föregås av en öppen nomineringsprocess och lämplig person väljas utifrån kompetens och inte landtillhörighet. Sverige bör verka för att så blir fallet.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2007/08:U251 (v) *yrkandena 2 och 3* att Sverige inom IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna ska agera för att det i alla avtal och program ska ingå en analys av hur effekterna av dessa förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Sverige bör agera för en ökad andel kvinnor i ledningen för de nyss nämnda institutionerna.

I kommittémotion 2007/08:U220 (v) yrkandena 2 och 3 förordar Vänsterpartiet att Sverige inom IMF och Världsbanken ska verka dels för kraftigt sänkta nivåer för vad som anses vara ”hållbar skuldsättning” inom HIPC och att skulder också till andra än Världsbanken och IMF omfattas, dels för att en översyn görs av villkoren för skuldlättnader inom HIPC så att dessa inte motverkar uppfyllandet av millenniemålen. Det sistnämnda yrkandet framförs även i partimotion 2008/09:U255 (v) yrkande 14.

Kongos skulder behandlas av Vänsterpartiet i kommittémotion 2008/09:U208 (v) yrkandena 9 och 10. Där begärs att Sverige inom ramen för IMF, Världsbanken, FN, de regionala utvecklingsbankerna och Parisklubben ska arbeta för att stryka Kongos illegitima skulder samt verka för en översyn av kraven inom HIPC så att de inte motverkar landets möjligheter till återuppbyggnad och fredlig utveckling.

I den enskilda motionen 2006/07:U248 (mp) yrkande 3 begärs att regeringen årligen i en skrivelse till riksdagen ska redovisa sina ställningstaganden i Världsbanken och IMF.

Utskottets överväganden

Sveriges politik för global utveckling genomsyras, som konstaterats tidigare i detta betänkande, av två perspektiv: fattiga människors perspektiv på utvecklingen och ett rättighetsperspektiv. Sverige agerar på olika sätt aktivt för att integrera ett rättighetsperspektiv i svenska positioner och för att påverka andra länder att integrera ett sådant perspektiv i agerandet i de internationella institutionerna, exempelvis Världsbanken.

IMF har till huvudsaklig uppgift att öka stabiliteten i det internationella finansiella systemet genom att övervaka den ekonomiska utvecklingen, såväl i enskilda länder som globalt, och genom att lämna finansiellt stöd till medlemsländer med betalningsbalansproblem. Fondens betydelse har blivit tydligare i samband med den globala finansiella och ekonomiska kris som inleddes hösten 2008. Världsbanksgruppen³ har till syfte att bekämpa fattigdom genom att främja ekonomiskt och socialt framåtskridande i tillväxt- och utvecklingsländer.

Utskottet väljer att inledningsvis i detta avsnitt i betänkandet redovisa sin syn på ett motionsförslag om *förhållandet mellan å ena sidan G20-gruppen och å den andra de internationella finansiella institutionerna*. Tidigare under innevarande mandatperiod har utskottet i betänkande 2008/09:UU13

³ *Världsbanksgruppen* omfattar fem institutioner: Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), som ger lån och utvecklingsstöd till medelinkomstländer och kreditvärdiga låginkomstländer, Internationella utvecklingsfonden (Ida), som ger förmånliga lån och gåvor till de fattigaste länderna, Internationella finansieringsbolaget (IFC), som finansierar privatsektorsutveckling, Multilaterala investeringsgarantiorganet (Miga), som utfärdar garantier för politiska risker vid privata investeringar i utvecklingsländer, och Internationella centret för lösning av investeringstvister (ICSID), som medverkar till tvistelösning mellan utländska investerare och regeringar i samarbetsländer.

Globalisering redovisat sin syn på frågor om globaliseringen, ekonomin och de finansiella marknaderna och bl.a. de internationella finansiella institutionernas roll i sammanhanget.

En utveckling där G20 tar över delar av IMF:s och Världsbankens roller och ansvar är olycklig. Beslut som rör IMF och Världsbanken bör fattas inom respektive institutions styrorgan där samtliga medlemsländer är representerade, vilket inte är fallet i G20. Om beslut i stället skulle fattas inom FN skulle detta riskera att undergräva IMF:s och Världsbankens handlingskraft, mandat och finansiering. Utskottet förordar ett ökat samarbete mellan FN, IMF och Världsbanken eftersom detta kan ge effektivitetsvinster.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2006/07: U258 (v) yrkande 11 och U340 (s) yrkande 20 i denna del.

I flera motioner förespråkas förändringar i de internationella finansiella institutionerna, bl.a. avseende inflytande och insyn i Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF).

Ett första beslut om att öka *utvecklingsländernas inflytande i IMF och Världsbanksgruppen* togs vid FN:s internationella konferens om utvecklingsfinansiering i Monterrey i Mexiko 2002. Därefter har institutionerna beslutat om reformpaket. Paketet innehåller flera element, varav några innebär stadgeändringar. Efter förslag från regeringen har riksdagen hösten 2009 godkänt stadgeändringar som syftar till att öka tillväxt- och utvecklingsländernas inflytande i IMF och IBRD (prop. 2009/10:14, bet. 2009/10:FiU16, rskr. 2009/10:134).

IMF och IBRD ägs och styrs av sina 186 medlemsländer. De båda institutionerna har likartad ledningsstruktur. Varje medlemsland har en representant i det högsta beslutande organet, guvernörsstyrelsen. Det dagliga arbetet leds av en exekutivstyrelse. Frankrike, Förenta Staterna, Japan, Kina, Ryssland, Saudiarabien, Storbritannien och Tyskland har egna representanter, exekutivdirektörer, i denna styrelse. Övriga länder är indelade i valkretsar, som leds av en exekutivdirektör. Totalt består styrelsen av 24 exekutivdirektörer. I både IMF och IBRD bildar Sverige valkretsar tillsammans med övriga nordiska länder och de baltiska staterna.

Röststyrkan i IMF:s och IBRD:s guvernörs- och exekutivstyrelser baseras till stor del på medlemsländernas andelar i institutionerna. Andelarna kallas kvotandelar i IMF och röstandelar i IBRD. Dessa beräknades ursprungligen utifrån ländernas relativa storlek i världsekonomin. Den andra komponenten i medlemsländernas röststyrka är de s.k. basrösterna. Dessa fördelas lika mellan länderna i syfte att stärka röststyrkan för små ekonomier, av vilka flera är tillväxt- och utvecklingsländer. Tillväxt- och utvecklingsländer definieras i enlighet med IMF:s databas World Economic Outlook, där hänsyn tas till följande tre faktorer: inkomstnivå per capita, exportdifferentiering och integreringsgrad i det internationella finansiella systemet. I takt med att det under årens lopp har genomförts kapitalinsatser i IMF och IBRD har basrösternas andel minskat, vilket har lett till ett reducerat inflytande för framför allt tillväxt- och utvecklingsländer.

Under de senaste åren har en reformering skett av bl.a. röstningssystemen i IMF och Världsbanken. För IMF:s del beslutade guvernörsstyrelsen i september 2006 om ett första reformsteg där kvotandelarna ökades för ett fåtal tillväxtekonomier som uppfattades vara kraftigt underrepresenterade. I samband med IMF:s vårmöte i april 2008 fattade guvernörsstyrelsen beslut om ett andra reformsteg som har bäring på styrnings- och representationsfrågor. Det ovan nämnda riksdagsbeslutet hösten 2009 innebär ett godkännande av stadgarna för IMF och IBRD som ökar tilldelningen av basröster till medlemsländerna. Riksdagen godkände också en ändring i IMF:s stadgar som gör det möjligt för stora valkretsar att tillsätta två biträdande exekutivdirektörer i stället för en.

Vad gäller Världsbanksgruppen var det vid årsmötet 2008 som man presenterade första delen av ett reformpaket som ska öka tillväxt- och utvecklingsländernas inflytande och representation i banken. Som en del i första fasen i reformpaketet har IBRD:s guvernörsstyrelse beslutat att utvidga exekutivstyrelsen med ytterligare en exekutivdirektör för de afrikanska länderna söder om Sahara.

Ändringarna i IMF:s och IBRD:s stadgar sker genom beslut av exekutiv- och guvernörsstyrelserna och måste ratificeras av minst tre femtedelar av medlemsländerna som innehar åtminstone 85 % av den totala röststyrkan.

De stadgeändringar som riksdagen godkänt hösten 2009 syftar som nämnts till att öka tillväxt- och utvecklingsländernas inflytande i IMF och IBRD. Det sker genom att tilldelningen av basröster till medlemsländerna ökar. Utskottet understryker att det är angeläget att IMF:s och IBRD:s styrning fungerar väl och att institutionernas styrelser effektivt kan utföra de uppgifter som medlemsländerna ålagt dem. Det är också av största vikt att institutionerna uppfattas som legitima av sina medlemmar. En enig riksdag står bakom regeringens bedömning att de aktuella reformerna utgör angelägna steg i arbetet med att stärka tillväxt- och utvecklingsländernas representation och inflytande i IMF och IBRD.

De nu pågående diskussionerna om en andra reformfas avseende inflytandet i Världsbanken väntas bli avslutade i samband med Världsbankens vårmöte 2010. Diskussionerna rör en omfördelning av röstandelar och då framför allt hur röststyrkan hos länder som är underrepresenterade ska justeras och om man ska införa en ökad andel basröster för att skydda de fattigaste länderna, samtidigt som Världsbankens långsiktiga finansiella stabilitet bibehålls. Även inom IMF pågår diskussioner om reformer bl.a. för att ytterligare öka tillväxt- och utvecklingsländernas inflytande.

Under ett antal år har föredragningar ägt rum i riksdagen inför IMF:s och Världsbankens vår- och höstmöten. Då har företrädare för regeringen och Riksbanken lämnat information till utrikesutskottet och finansutskottet om huvudfrågorna vid mötena och tillfälle getts för frågor och meningsutbyte. Den 29 september 2009, när finansministern, biståndsministern och riksbankschefen i riksdagen informerade utrikesutskottet och finansutskottet om huvudfrågor vid IMF:s och Världsbankens årsmöten 2009, redovisa-

des uppgifter om den andra fasen i reformeringen av Världsbanken och Sveriges hållning. Även inför IMF:s och Världsbankens vårmöten 2010 planeras en föredragning för utrikesutskottet och finansutskottet.

Sverige verkar för att öka tillväxt- och utvecklingsländernas inflytande i Världsbanken. Riksdagsbeslutet hösten 2009 om godkännande av stadgeändringarna i IMF och IBRD är ett uttryck för detta. Det finns bland de internationella finansiella institutionernas medlemsländer en bred samsyn om att deras relativa styrka i världsekonomin bör återspeglas i deras inflytande.

Utskottet delar inte uppfattningen i en motion om att folkmängden borde vara en av de komponenter som påverkar röststyrkan i IMF och Världsbanken eftersom detta främst skulle gynna stora tillväxtländer. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att länder i stället bör premieras för att deras ekonomier växer och uppmuntras att bidra till bankens fattigdomsminskande verksamhet. För att öka de fattigaste ländernas röststyrka är det enligt utskottet bättre att öka antalet basröster, en uppfattning Sverige även framgent bör driva. I sammanhanget bör understrykas vikten av kapacitetshöjande insatser för att stärka utvecklingsländernas deltagande i internationella beslutsprocesser.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att samtidigt som utvecklingsländerna står i fokus bör inte de länder som bidrar stort till Världsbanken, exempelvis via Internationella utvecklingsfonden (Ida), förlora incitament att fortsatt göra så. Den nordisk-baltiska valkretsen, där Sverige ingår, är den femte största givaren till Ida, och den näst största givaren till Världsbankens s.k. trust funds, alltså de resurser som Världsbanken förfogar över utöver den ordinarie verksamheten inom Ida och IBRD. Det är angeläget att säkerställa att Sverige och den valkrets vi tillhör har inflytande över användningen i Världsbanken av de bidrag som finansieras via skattemedel.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2006/07: U258 (v) yrkande 3 samt 2007/08:U226 (v) yrkandena 4 och 5.

Utrikesutskottet redovisade i 2005 års budgetbetänkande (bet. 2005/06: UU2) en uppföljning av Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete och utskottets överväganden med anledning av studien. Regeringen har därefter vidtagit en rad åtgärder för att stärka kvaliteten och styrningen inom det multilaterala utvecklingssamarbetet och utarbetat en särskild strategi för detta samarbete. Utifrån kriterierna relevans och effektivitet gjorde regeringen under 2008 en bedömning av 23 av de främsta multilaterala organisationerna. Bland dessa ingår Världsbanken där den bedömning som gjorts framför allt avser Internationella utvecklingsfonden (Ida). För närvarande förbereds i Regeringskansliet en strategi för Sveriges agerande i Världsbanken.

Med anledning av motionsförslag om *öppenhet kring verksamheten i de internationella finansiella institutionerna* vill utskottet framhålla att regeringen enligt 2008 års bedömning anser att Världsbankens policy för informationsspridning och offentliggörande kan förbättras ytterligare.

Världsbanken har i december 2009 slutfört arbetet med en ny policy för tillgång till information. Policyn, Access to Information Policy, träder i kraft den 1 juli 2010 och innebär enligt banken en grundläggande förändring av dess förhållningssätt i fråga om offentliggörande av information. I stället för att som i dag precisera vilken information som kan lämnas ut ska banken i framtiden lämna ut all information som inte finns angiven på en lista över undantag. Detta ska enligt banken leda till att betydligt mer information än hittills blir tillgänglig om viktiga beslut som fattas under utvecklandet och genomförandet av projekt.

I Världsbankens nya policy ingår också att offentliggöra mer information med anknytning till styrelsens verksamhet, detta innan styrelsen går till beslut. Operationella policy- och strategidokument som tas fram efter offentliga samråd ska, när den nya policyn träder i kraft, i normalfallet göras allmänt tillgängliga samtidigt som de sänds ut till styrelsen. Bland annat landstrategier som skickas ut till styrelsen inför beslut ska samtidigt också offentliggöras, detta under förutsättning av medgivande från berört land.

Enligt utskottet kan Världsbankens nätverk för parlamentariker, PNoWB (Parliamentary Network on the World Bank) ha en roll i uppföljningen av bankens nya informationspolicy och på så vis bidra till att främja ökad öppenhet i Världsbankens agerande.

Utskottet noterar att även IMF nyligen har fattat beslut om ökad öppenhet. I december 2009 fattade exekutivstyrelsen beslut om vad som benämns fondens Transparency Policy. Exempelvis ska dokument med anknytning till IMF-styrelsens arbete respektive styrelsens protokoll öppnas för insyn på ett tidigare stadium än vad som hittills varit fallet och fondens webbplats förbättras. IMF:s Transparency Policy ska träda i kraft i den 17 mars 2010.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2007/08: U226 (v) yrkande 6.

I motioner föreslås reformering av och öppenhet i processen för att *nomi-nera ordförande i IMF och Världsbanken* och vid tillsättning av chefer där samt agerande för att *öka andelen kvinnor i ledningen* för dessa institutioner.

Som nämnts ägde ett möte rum i riksdagen i september 2009 där finansministern, biståndsministern och riksbankschefen medverkade och där information lämnades om första fasen i Världsbankens pågående reformer vad gäller inflytande och röstningsregler. Där framkom att första reformfasen i Världsbanken inneburit att posten som ordförande i Världsbanken ska tillsättas genom en meritbaserad process och vara öppen för sökande från alla medlemsländer. Utskottet konstaterar att detta ligger i linje med motionsförslag. Vidare ska utvecklingsländernas inflytande i den operationella

verksamheten stärkas genom bl.a. ökad mångfald i rekryteringen. Utskottet välkomnar att Sverige liksom den nordisk-baltiska valkretsen i IMF respektive Världsbanken verkar för att ordförandeposterna i respektive institution ska tillsättas i en tydlig och transparent urvalsprocess baserad på kandidaternas meriter och lämplighet. Enligt regeringens bedömning togs steg i denna riktning i samband med tillsättningen av nya chefer i IMF och Världsbanken 2007. Här kan nämnas att ett beslut förbereds för IMF:s vårmöte i april 2010 som innebär att ledningen för IMF ska utses genom en ”öppen, meritbaserad och transparent process”.

När det gäller åtgärder för att främja kvinnor på ledande positioner respektive genderfrågor i verksamheten i Världsbanken och IMF har utskottet inhämtat att 51 % av Världsbanksgruppens anställda är kvinnor. I mars 2009 tillkännagav världsbankschefen Robert Zoellick en målsättning om att innan utgången av 2012 få till stånd en jämn könsfördelning (gender parity) på alla nivåer i bankens ledning. Inom banken arbetar man nu aktivt med att identifiera interna kvinnliga kandidater och med att externrekrytera kvinnor till ledande befattningar. Enligt uppgift från Världsbanken, avseende september 2009, innehade kvinnor 31,5 % av de ledande befattningarna på alla nivåer i banken (managers). I början av 2010 ingår i Världsbankens högsta ledning 25 män och 15 kvinnor (37,5 %).

IMF antog 2003 en strategi för mångfald i verksamheten, *The Role of Diversity in the Fund's Human Resource Strategy*. Varje år publiceras på IMF:s webbsida en mångfaldsrapport, *Diversity Report*, med uppgifter om bl.a. könsfördelning bland fondens anställda. Kvinnor innehade 16 % av de ledande befattningarna i IMF 2008, medan andelen kvinnor bland samtliga IMF-anställda uppgick till 47 %. Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2007/08:U226 (v) yrkande 7, 2007/08:U251 (v) yrkande 3 och 2007/08:U357 (s) yrkande 15.

Utskottet har följande kommentarer till motionsförslaget om att de *internationella finansiella institutionerna ska genomföra analyser av hur avtal och program där dessa medverkar förhåller sig till FN:s konvention om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor* (Cedaw).

IMF och Världsbanken publicerar sedan 2004 årliga rapporter om genomförandet av millenniemålen genom publikationen *Global Monitoring Report*. I 2007 års utgåva var huvudtemat jämställdhet mellan könen och sviktande stater. Där ingick en uppföljning av hur de internationella finansiella institutionerna – förutom IMF och Världsbanken även de regionala utvecklingsbankerna – agerat för att främja förverkligandet av millenniemålen, och då framför allt millenniemål 3 om att främja jämställdhet och kvinnors makt.

Vad gäller Världsbanken konstaterar utskottet att banken 2001 fastställde en strategi för integrering av ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Strategin kompletterades 2007 av en fyraårig handlingsplan för jämställdhet och ekonomi, *Gender Equality as Smart Economics*. Sverige bidrar tillsammans med banken och ett antal länder till finansieringen av

handlingsplanen, som i slutet av 2009 hade en budget på 63 miljoner US-dollar. I dagsläget finansieras nära 200 projekt och analyser i fler än 73 länder.

I syfte att främja kvinnors ekonomiska egenmakt beslutade världsbankschefen våren 2008 om en rad åtgärder. Bland annat ska minst hälften av bankens landsbygds- och jordbruksprojekt 2010, som omfattar ca 800 miljoner US-dollar, beakta frågor som har betydelse för kvinnor. Världsbanksgruppen ska också till 2012 via IFC kanalisera minst 100 miljoner US-dollar till kvinnliga entreprenörer och Ida ska öka investeringarna vad avser jämställdhet mellan könen. Världsbankens årsrapport om genderfrågor 2009 anger att 45 % av de lån banken beviljat under räkenskapsåret 2008 beaktade genderfrågor, medan motsvarande andel två år tidigare var 35 %. Framsteg kunde noteras på flera områden, exempelvis ökade andelen landsbygdsprojekt som tog hänsyn till genderfrågor från 43 % under 2005 till 59 % under 2008.

Vad gäller IMF handlar verksamheten till stor del om makroekonomisk och finansiell stabilitet genom icke öronmärkta lån till medlemsländer. Genderfrågor beaktas dock exempelvis i de fall IMF:s program genomförs enligt nationella strategier för fattigdomsbekämpning innehållande genderaspekter.

Utskottet förutsätter att Sveriges regering fortsatt noga följer och främjar de internationella finansiella institutionernas agerande vad gäller genderfrågor.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2007/08: U251 (v) yrkande 2.

I motioner läggs förslag fram om årlig redovisning från regeringen till riksdagen om verksamheten i IMF och Världsbanken och innehållet i en sådan rapportering.

I anslutning till 2003 års beslut om Sveriges politik för global utveckling beslutade riksdagen genom ett tillkännagivande att regeringen, med regelbundna intervall, i en särskild skrivelse ska redovisa hur arbetet inom Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna har bedrivits samt regeringens prioriteringar i arbetet med dessa institutioner (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Därefter har regeringen under förra mandatperioden genom skrivelse 2004/05:54 lämnat en sådan redogörelse till riksdagen. Efter yttrande från finansutskottet behandlades skrivelsen i utrikesutskottets betänkande 2004/05:UU8. Såväl finansutskottet som utrikesutskottet underströk att regeringen till nästa skrivelse borde se över strukturen på informationen och tydligare klargöra vilka de svenska ställningstagandena varit i olika frågor.

Under innevarande mandatperiod har det i flera skrivelser och propositioner i olika ämnen ingått redovisning av vissa uppgifter om verksamheten i de internationella finansiella institutionerna och Sveriges prioriteringar där. Det gäller bl.a. skrivelserna 2005/06:204 respektive 2007/08:89, båda om Sveriges politik för global utveckling. Ovan har nämnts att före-

dragningar under ett antal år har ägt rum i riksdagen inför IMF:s och Världsbankens vår- och höstmöten under medverkan av företrädare för regeringen och Riksbanken. Vid dessa har vanligen finansministern, biståndsmministern och riksbankschefen lämnat information till utrikesutskottet och finansutskottet om huvudfrågorna vid vår- och höstmötena och tillfälle getts för frågor och meningsutbyte. Inför föredragningarna har skriftligt underlag översänts till riksdagen. Utskottet förutsätter att föredragningar av denna karaktär fortsatt kommer att äga rum.

Utskottet konstaterar att finansministern i svar på en skriftlig fråga (2007/08:627) uppgivit att regeringen under mandatperioden skulle återkomma till riksdagen med en uppdaterad redogörelse om utvecklingen i de internationella finansiella institutionerna. Finansministern uppgav att en sådan redogörelse skulle fokusera på centrala verksamheter inom de internationella finansiella institutionerna och på regeringens ståndpunkter. Enligt uppgift från Regeringskansliet avser regeringen att våren 2010 i en skrivelse till riksdagen redovisa verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna under 2008–2009.

Som framgått förbereds i Regeringskansliet en strategi för Sveriges agerande i Världsbanken. Strategin väntas bli färdigställd under första delen av 2010. Samtliga strategier som regeringen utarbetar för multilaterala organisationer syftar till att ge operativ vägledning och stöd åt berörda departement och myndigheter för deras agerande i frågor rörande styrningen av och påverkan på organisationerna. Avsikten är också att främja ett fokuserat och mer effektivt arbete samt synergieffekter.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2006/07:U248 (mp) yrkande 3 samt 2007/08:U226 (v) yrkandena 1–3 och 10.

Utskottet övergår nu till att behandla några motioner om *skuldavskrivning genom HIPC-initiativet* (Heavily Indebted Poor Countries), IMF:s och Världsbankens gemensamma initiativ för fattiga och skuldtyngha länder. Utskottet har under innevarande riksmöte i betänkande 2009/10:UU2 redovisat sin syn på vissa frågor rörande skuldlättnader.

HIPC-initiativet tillkom 1996 och genomgick 1999 en omfattande reformering för att påskynda och vidga möjligheterna till skuldavskrivning och för att stärka kopplingarna mellan skuldavskrivning, fattigdomsminskning och socialpolitik. För att främja ett förverkligande av millenniemålen kompletterades HIPC 2005 av skuldlättnadsinitiativet MDRI (Multilateral Debt Relief Initiative).

Genom MDRI är det möjligt att skriva av samtliga fordringar som IMF, Världsbanken/Ida och Afrikanska utvecklingsfonden har på de fattigaste och mest skuldtyngha länderna, HIPC-länderna. Skuldavskrivningen sker i två etapper där det andra steget ska leda fram till en slutpunkt (completion point). Det berörda landet måste svara upp mot ett antal angivna kriterier, åta sig att genomföra fattigdomsminskande åtgärder och kunna påvisa en utveckling i rätt riktning.

Av 40 länder som är berättigade att få stöd genom HIPC hade i september 2009 totalt 26 länder nått HIPC-slutpunkten och beviljats fullständig skuldavskrivning av IMF och andra kreditorer. Nio länder, däribland Demokratiska republiken Kongo (DRK), hade nått stadiet dessförinnan och några av dem fick interimsstöd. Ytterligare fem länder är potentiellt aktuella för stöd genom HIPC.

Flertalet av totalt 14 länder som hittills inte nått slutpunkten i HIPC-initiativet och kan få fullständig skuldavskrivning står inför likartade utmaningar, bl.a. i fråga om bevarande av fred och säkerhet, behov av att förbättra samhällsstyrningen och landets institutioner samt att erbjuda medborgarna grundläggande service.

Med anledning av den motion som rör HIPC-villkoren och Kongo konstaterar utskottet följande. IMF:s exekutivstyrelse fattade i december 2009 beslut om ett treårigt låneprogram på omkring 550 miljoner US-dollar till stöd för Kongos politik för fattigdomsminskning och tillväxt. Dessutom beviljade IMF-styrelsen avskrivning av ca 73 miljoner US-dollar av DRK:s skulder till IMF. Nu krävs det, för att DRK ska kunna nå slutpunkten i HIPC-initiativet och därefter nå fram till nästan fullständig skuldavskrivning via MDRI, att landet på ett tillfredsställande sätt kan visa att det genomför sin politik för fattigdomsminskning och genomför åtgärder inom bl.a. hälsovård och utbildning.

Utskottet anser att skuldlättnader har en viktig roll att spela i utvecklings-samarbetet. Men skuldeftergifter är bara meningsfulla om skuldlandet har en chans att föra en politik som förebygger att ohållbara skulder byggs upp igen. Skuldavskrivningar ska ske inom ramen för ländernas egna strategier för tillväxt och fattigdomsbekämpning. Om skuldavskrivning ska innebära ett effektivt utnyttjande av biståndsmedel är det viktigt att den baseras på dels en analys av skuldens hållbarhet, dels att det förs en reformpolitik i det aktuella landet vad gäller demokrati, marknadsekonomi och rättsstat i syfte att få till stånd ekonomisk tillväxt och en effektiv fattigdomsbekämpning. Därför måste beslut om skuldavskrivning utgå ifrån skuldens hållbarhet och stå i överensstämmelse med OECD/Dacs regler för vad som avses med offentligt utvecklingsbistånd (ODA).

Utskottet delar den motionsvis framförda uppfattningen att även skulder till andra än Världsbanken och IMF bör skrivas av, detta under förutsättning att det berörda landet nått slutpunkten i HIPC-initiativet. I dagsläget är det enbart de största långivarna – Världsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken, IMF, Interamerikanska utvecklingsbanken och de långgivare som ingår i Parisklubben, däribland Sverige – som genomför sådan skuldavskrivning. Utskottet välkomnar att Världsbanken och IMF söker påverka andra långgivare att delta i HIPC-initiativet och att fullt ut delta i skuldavskrivningarna där.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2007/08: U220 (v) yrkandena 2 och 3, 2008/09:U208 (v) yrkandena 9 och 10 samt 2008/09:U255 (v) yrkande 14.

Internationella frågor om hållbar utveckling och miljö

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion *U340 (s) yrkande 22* att miljön kräver samarbete över gränserna. FN måste aktivt ta ledningen i arbetet för hållbar utveckling, som också bör präglade organ som Världsbanken, IMF, WTO och de regionala utvecklingsbankerna. Den internationella handelns regler och avtal måste kombineras med miljökonventioner och internationell miljölagstiftning.

I *yrkande 70* konstateras att tillväxt och utveckling kan, och måste, gå hand i hand med arbetet för en god miljö. En politik måste stödjas som ger Afrikas länder tillgång till aktuell forskning och ny miljöteknik.

Vänsterpartiet anser enligt partimotion *T426 (v) yrkande 95* att Sverige genom t.ex. biståndsmedel bör kunna bygga upp institutionell kapacitet i fattigare länder för att dessa ska kunna säkerställa efterlevnaden av certifieringssystemen för biobränslen.

I kommittémotion *MJ403 (v) yrkande 11* understryker *Vänsterpartiet* att de ekologiska jordbrukssystemen bör få en större omfattning globalt då de genererar goda möjligheter att skapa livsmedelssäkerhet och låg negativ miljöbelastning. Sverige bör enligt partimotion *MJ468 (v) yrkande 32* vara drivande för att genusperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla internationella miljöpolitiska sammanhang.

Miljöpartiet anser enligt kommittémotion *U255 (mp) yrkande 4* att det ska ställas sociala och miljömässiga krav på både svenska och europeiska bolags verksamheter i andra länder. Det räcker dock inte med frivilliga åtaganden från företagen, utan det behövs bindande regler. Regeringen bör verka för ett regelverk för att fastställa ansvar vid gamla miljöförsyndelser.

I partimotion *MJ371 (mp) yrkande 13* understryker *Miljöpartiet* att biståndsprojekt som rör infrastruktur, markanvändning m.m. kan få konsekvenser för produktionen av ekosystemtjänster i mottagarländerna, något som ofta inte beaktas. Detta gäller det bilaterala biståndet, men framför allt det multilaterala biståndet i vid mening, inklusive biståndet via Världsbanken, Europeiska investeringsbanken och EU:s strukturfonder. Regeringen bör, i fråga om biståndsprojekt där Sverige medverkar, agera för att man vid utformningen av projekten tar ökad hänsyn till multifunktionalitet.

Utskottets överväganden

Utrikesutskottet behandlade i ett betänkande våren 2009 motionsförslag om internationella frågor om hållbar utveckling och miljö (bet. 2008/09:16). Utskottet konstaterade att klimatförändringarna utgör ett allvarligt och långsiktigt hot och att ekonomisk utveckling generellt sett innebär möjligheter att reducera sårbarheten till följd av många av klimatförändringarnas effekter och att motverka miljöförstöring. Utskottet redovisade sin syn på frågor kring de internationella klimatförhandlingar som skulle äga rum i

Köpenhamn i december 2009 och framhöll att en grundläggande förutsättning för att EU ska kunna spela en ledande roll när det gäller att få till stånd ett globalt och omfattande klimatavtal är att unionen företräder en gemensam hållning som bygger på bästa tillgängliga vetenskapliga rön. Utskottet vidhåller denna uppfattning och vill med anledning av nu aktuella motionsförslag understryka vikten av klimat- och miljösamarbete såväl inom EU som på det internationella planet.

Sex globala utmaningar har identifierats i Sveriges politik för global utveckling. En av dessa är klimatförändringar och miljöpåverkan.

Utvecklingsarbetet har en stor roll att spela beträffande hur vi gemensamt tacklar klimatförändringarna. Inom det svenska utvecklingsarbetet utgör miljö och klimat en av tre tematiska prioriteringar för mandatperioden. Även de övriga tematiska prioriteringarna – demokrati och mänskliga rättigheter respektive främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling – har viktiga kopplingar till och bäring på arbetet med miljö och klimat. Genom utvecklingsarbetet kan Sverige bl.a. bidra till långsiktiga insatser för anpassning till klimatförändringar i de fattigaste länderna, men också till utvecklingsländernas åtgärder för att begränsa halten av växthusgaser. Satsningarna avseende miljö och klimat ska främst bedrivas inom fyra områden: anpassning till klimatförändringar, vatten, energi och säkerhet.

Våren 2009 lämnade regeringen i en skrivelse (skr. 2008/09:189) för första gången en samlad redogörelse om biståndets resultat till riksdagen. Resultatskrivelsen var utformad efter samråd med en referensgrupp i utrikesutskottet där företrädare för samtliga riksdagspartier ingått. Den resultatskrivelse som regeringen avser att avlämna våren 2010 ska fokuseras på miljö och klimat.

Under 2009 har Sadev (Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingsarbete) publicerat en rapport om i vilken utsträckning Sida lyckas klargöra kopplingarna mellan fattigdomsbekämpning och miljöfrågor. Enligt rapporten, *Mainstreaming the Environment* (Sadev Report 2009:2), ingår i det svenska biståndet miljö som en huvudsaklig eller viktig delkomponent i mycket större utsträckning än vad som är fallet hos andra givare bland OECD/Dac-medlemmarna. I rapporten konstateras att, även om huvudslutsatsen således är positiv, samstämmigheten mellan miljö och fattigdom kunde göras ännu tydligare och följas upp mer systematiskt i Sidas dagliga arbete.

Utskottet noterar att Sida i sin årsredovisning för 2008 ger exempel på hur myndigheten agerar för att främja ekosystemtjänster⁴. Enligt uppgift pågår inom Sida ett utvecklingsarbete för att utforma statistiksystemet så att man ska kunna redovisa hur mycket medel som avsätts för åtgärder avseende biologisk mångfald, klimatförändringar och ökenspridning.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna U340 (s) yrkandena 22 och 70 samt MJ468 (v) yrkande 32.

Ekosystemtjänster och biståndsprojekt uppmärksammas i motionsförslag liksom *ekologiska jordbruksystem* och *livsmedelssäkerhet*.

Enligt en bedömning i kommissionsmeddelandet Förslag till en EU-strategi och EU-mål för biologisk mångfald efter 2010 (KOM (2010)4) från januari 2010 kan förlust av biologisk mångfald leda till förändringar på mikro-nivå men också till kollaps för hela ekosystem och tillhörande ekosystemtjänster, t.ex. livsmedels- och vattenförsörjning samt klimatreglering. Detta äventyrar vårt framtida välbefinnande och välbefinnande och reducerar möjligheterna att nå FN:s millenniemål. Den biologiska mångfalden har också avgörande betydelse för andra politiska mål, särskilt de som rör livsmedelstrygghet och klimatförändring, och ligger till grund för näringar som jordbruk, fiske och turism. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster är naturtillgångar som har en nyckelroll i framtida ekonomiska strategier för att främja tillväxt och välbefinnande. Av dessa skäl finns det enligt kommissionen ett stort behov av ett nytt mål för biologisk mångfald efter 2010. Det mål unionen satte upp 2001 om att stoppa förlusten av biologisk mångfald i EU till 2010 kommer inte att nås.

I kommissionsmeddelandet slås fast att den biologiska mångfalden är utsatt för ett starkt hot och att arter försvinner i snabb takt. Omfattande försämringar sker av ekosystemen och ekosystemtjänsterna. Mänskliga aktiviteter orsakar dessa förluster genom förändrad markanvändning, överexploatering, ohållbara metoder, förorening samt spridning av invasiva arter, vilket leder till fragmentering, försämring och förstörelse av livsmiljöer och arter. Klimatförändringarna är också en pådrivande faktor.

Utskottet konstaterar att frågor om biologisk mångfald och ekosystemtjänster varit ett av de områden som uppmärksammats under det svenska EU-ordförandeskapet. Det är enligt utskottet positivt att miljöministrarna den 22 december 2009 antog rådsslutsatser som kan utgöra grund för ett kraftfullt agerande från unionens sida inför ett framtagande 2010 av långsiktiga globala mål för biologisk mångfald. I rådsslutsatserna anges ett antal strategiska principer för unionens agerande.

⁴ *Ekosystemtjänster* = tjänster som naturen tillhandahåller och som människan är direkt beroende av. Dessa delas ofta in i fyra grupper: 1) produkter, t.ex. syre, vedråvara och rent vatten; 2) reglerande tjänster, t.ex. rening av vatten och insekters pollinering av nyttoväxter; 3) upprätthållande tjänster, t.ex. cirkulation av näringsämnen och fröspridning samt 4) kulturtjänster, t.ex. möjlighet till friluftsliv och estetiska värden (*Källa*: Nationalencyklopedin).

Utskottet anser att det finns såväl etiska som sociala och ekonomiska motiv till att vidmakthålla biologisk mångfald och undvika irreparabla skador på ekosystem och deras funktioner. Som nämnts påverkas bl.a. möjligheterna att dämpa klimatförändringarnas effekter och att vidta anpassningsåtgärder liksom förutsättningarna för att nå millenniemålen. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att anpassningsstrategier och åtgärder bör formas efter lokala förutsättningar och behov. Ofta genomförs de bäst på lokal nivå och av de kvinnor, män och barn som lever och har sin försörjning där.

Hållbar användning av genetiska resurser för livsmedel och jordbruk liksom bevarande av jordbruksmark är av grundläggande betydelse för möjligheterna att förbättra livsmedelssystemen för jordens befolkning som 2050 väntas överstiga 9 miljarder. Av det nyss nämnda kommissionsmeddelandet framgår att effekterna på utvecklingsländer av förlusten av biologisk mångfald uppmärksammas alltmer. Utskottet, som anser att det är viktigt att EU spelar en ledande roll i internationellt och globalt klimat- och miljöarbete, noterar att de nämnda dokumenten från ministerrådet och kommissionen innefattar åtgärder bl.a. inom utvecklingssamarbetet, vilket förespråkas i de aktuella motionerna.

Ekosystemens betydelse framhålls också i Världsbankens World Development Report 2010 (WDR 2010). Enligt rapporten, Development and Climate Change, krävs omedelbara åtgärder för att hantera förändringarna i klimatet och för att minimera kostnaderna för människor, infrastruktur och ekosystem i dag och som förberedelse inför kommande större förändringar. Om ytterligare 3 miljarder människor ska kunna livnära sig utan att det innebär hot mot redan stressade ekosystem, menar WDR 2010 att produktiviteten inom jordbruket måste förbättras och vattenanvändningen effektiviseras. Det kräver långsiktig och storskalig integrerad resurshandling och flexibel planering om man ska kunna tillgodose efterfrågan på naturresurser för livsmedel, bioenergi, vattenkraft och ekosystemtjänster och samtidigt bevara biologisk mångfald och bibehålla kollagren i marken och i skogen.

Livsmedelskrisen 2008 har fått stora effekter på en rad olika områden. Den har medfört ett ökat antal hungriga och undernärda människor och äventyrar framstegen när det gäller att nå FN:s millenniemål. Utskottet konstaterar att en expertgrupp i juli 2008, på uppdrag av FN:s generalsekretär, lade fram ett handlingsprogram för global livsmedelstrygghet, Comprehensive Framework for Action. Detta innefattar både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder i fråga om exempelvis livsmedelsnödhjälp, främjande av livsmedelsproduktion i småjordbruk, anpassning av handels- och skattepolitik, makroekonomiska insatser samt bättre socialsystem.

Handlingsprogrammet har därefter följts upp på olika sätt. Bland annat fungerar medlemmar i FN:s expertgrupp som rådgivare åt regeringar och regionala initiativ på livsmedelsområdet i Afrika, Asien och Latinamerika. En uppföljning sker även inom FN-systemet, däribland i generalförsamlingens andra utskott i oktober 2009 där Sverige företrädde Europeiska unio-

nen. EU betonade i ett uttalande att främjandet av ett hållbart jordbruk i utvecklingsländer är av grundläggande betydelse för möjligheterna att nå ekonomisk tillväxt, fattigdomsminskning och livsmedelstrygghet och att förverkliga rätten till mat. Från EU-håll framhölls att det på nationell nivå ofta är en fördel om man utifrån lokal kunskap och erfarenhet anpassar traditionella tillvägagångssätt till nya betingelser och förbättrar jordbrukarnas uthållighet. Kvinnornas roll i jordbruket och deras särskilda behov, bl.a. i fråga om näringsinnehåll, underströks i EU:s uttalande.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna *MJ371 (mp) yrkande 13* och *MJ403 (v) yrkande 11*.

I en motion förespråkas utvecklingsbistånd för *kapacitetsuppbyggnad i fattiga länder så att man kan säkerställa efterlevnaden av certifieringssystem för biobränslen*. Biobränsleproduktion innebär för utvecklingsländer både en potential och en rad utmaningar. Positiva effekter kan nås i fråga om fattigdomsminskning, arbetstillfällen, avsättningsmöjligheter för småjordbrukare och handel. Utmaningarna gäller bl.a. riskerna för påverkan i form av höjda livsmedelspriser, konflikter kring markanvändning samt miljöeffekter på mark och vatten.

Utskottet har i många sammanhang framhållit vikten av biståndsinsatser inriktade på kapacitetsutveckling, en uppfattning som delas av regeringen. Med anledning av den aktuella motionen konstaterar utskottet att ett exempel på initiativ på detta område togs i november 2009 när Sveriges standardiseringsinstitut (SIS) och Kommerskollegium anordnade en tredagarskonferens om handel, klimat och standardisering ur ett utvecklingsperspektiv. Syftet med konferensen var att uppmärksamma standardiseringens betydelse för ökad handel med klimatvänliga varor och tjänster, särskilt för utvecklingsländer.

Deltagare från 50 utvecklingsländer diskuterade initiativ och möjligheter att ta del av den växande marknaden för klimatvänliga produkter. Fokus låg på frågan hur utvecklingsländerna kan vara med och ta fram en standard för att mäta koldioxidförbrukningen under en varas hela livscykel, s.k. carbon footprint. Denna standard utvecklas för närvarande inom den internationella standardiseringsorganisationen ISO.

Konferensen är en del av ett projekt som startades av Utrikesdepartementet 2008 för att hjälpa utvecklingsländer att påverka utformningen av internationella klimatstandarder. Den övergripande målsättningen är att utvecklingsländerna ska kunna sälja sina klimatvänliga produkter och därigenom minska fattigdomen och bidra till minskade klimatutsläpp.

Utskottet noterar att det ovan nämnda handlingsprogrammet för global livsmedelssäkerhet utöver vad som redan nämnts även innefattar förslag om utvecklande av ett internationellt samförstånd om biobränslen där bl.a. frågor om kunskapsutbyte och kapacitetsbyggande tas upp.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion *T426 (v) yrkande 95*.

Det behövs enligt en motion bindande regler för vilka sociala och miljömässiga krav som ska kunna ställas på svenska och europeiska bolags verksamheter i andra länder. Motionärerna anser att regeringen ska verka för ett *regelverk för att fastställa ansvar vid gamla miljöförstämningar*.

Utskottet konstaterar att Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall är en global konvention som trädde i kraft 1992. Det grundläggande syftet med Baselkonventionen är att skydda människors hälsa och miljön mot skada som transporter och bortskaffande av farligt avfall och annat avfall kan orsaka. Konventionen reglerar gränsöverskridande transporter av avfall. Dessutom har konventionens parter åtagit sig att hantera farligt avfall och annat avfall på ett miljöriktigt sätt. Konventionens parter har tagit fram en rad riktlinjer för omhändertagande av olika typer av avfall. Konventionen är genomförd i EU-lagstiftningen via en förordning.

För närvarande förbereds för konventionen ett nytt strategiskt arbetsprogram för perioden 2011–2020. Arbetsprogrammet ska främja en miljömässigt hållbar hantering av avfall och lyfta fram kopplingen mellan avfallshantering, millenniemålen, mänsklig hälsa och utkomstmöjligheter. Sverige har aktivt medverkat i förberedelserna för arbetsprogrammet, inte minst i ministerrådets arbetsgrupp för internationella miljöfrågor under det svenska EU-ordförandeskapet andra halvåret 2009. Under en längre tid har Sverige varit pådrivande i arbetet för att ytterligare skärpa Baselkonventionen.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion *U255 (mp) yrkande 4*.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är identiska eller i hög grad överensstämmande med yrkanden som utskottet behandlat tidigare under mandatperioden.

Utskottet har vid en genomgång funnit att nedan angivna yrkanden inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen, varför de avstyrks. Mot denna bakgrund och utskottets tidigare överväganden avstyrker utskottet motionerna i bilaga 2.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Samarbete med Asien och Latinamerika, punkt 1 (s, v, mp)**

av Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:U359 yrkan-dena 15, 19 och 20, 2009/10:U202 yrkande 1 och 2009/10:U340 yrkan-dena 81, 83 och 84.

Ställningstagande

Utvecklingen i Asien det närmaste seklet kommer att vara avgörande för hela den globala utvecklingen. Det som sker i Asien angår oss alla. Sverige måste tydligt hävda hållbar utveckling, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter samt fortsätta att främja goda relationer till världsdelen. Inom EU bör Sverige verka för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling lyfts fram som ett övergripande mål. Det är angeläget att Sverige ökar ansträngningarna att påverka det internationella samfundet så att FN:s millennieutvecklingsmål uppnås i Asien.

Ett tätare och bredare besöksutbyte är ett viktigt led i arbetet med att öka förståelsen för Asien och förändringar där liksom att bredda och fördjupa det ömsesidiga samarbetet. Asiens betydelse i världsekonomin fortsätter att öka, vilket understryker vikten av att Sverige och EU bör verka för att utveckla de ekonomiska förbindelserna med regionen i dess helhet.

Regeringen bör agera för att EU:s närvaro i och relationer med Asien fördjupas och att EU blir en aktiv och engagerad partner. Inom EU bör regeringen också driva frågan om större samordning och sammanhållning för att gentemot länder i Asien främja målen om demokrati, mänskliga rättigheter, handel, miljö, hälsa och säkerhetspolitik.

Det finns goda förutsättningar att öka samarbetet mellan svenska och asiatiska forskningsinstitutioner, något som regeringen bör främja. Inom forskningsbiståndet bör ökade satsningar riktas till Asien.

För ett ökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika och länderna där bör en heltäckande strategi utvecklas. Samarbetet bör omfatta såväl handel, ekonomi, forskning och fattigdomsbekämpning som fredsfrämjande arbete, demokrati och mänskliga rättigheter. Genom samarbetet bör man bygga vidare på de starka band som finns mellan Sverige och Latinamerika och som har byggts upp av människor som bor i Sverige och har latinamerikansk bakgrund, genom de starka svenska solidaritetsrörelserna med Latinamerika och genom Sveriges utvecklingssamarbete i Latinamerika.

2. Korruptionens källa, punkt 2 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N490 yrkande 8.

Ställningstagande

Storskalig korruption är ofta knuten till internationella affärer. Vanligtvis är det bestickaren som tar initiativ till korruptionen och drar den största fördelen av denna. I kampen mot korruption räcker det därför inte med att straffa dem som tar emot mutor, man måste även fråga varifrån pengarna kommer. Sverige bör verka för att det vid grov bestickning i större utsträckning än hittills riktas uppmärksamhet och åtgärder mot korruptionens källa, dvs. oftast den rika delen av världen.

3. Vissa globaliseringsfrågor, punkt 3 (mp)

av Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U252 och avslår motionerna 2008/09:U349 yrkande 93 och 2009/10:U340 yrkandena 1 och 25.

Ställningstagande

Många krafter i världen verkar för ökad rörlighet för varor. Samtidigt är det många gånger väldigt svårt för människor att röra sig mellan länder. Inte ens flyktingar som enligt Genèvekonventionen har rätt till tillflyktsort får alltid sina rättigheter tillgodosedda.

Det finns ett flertal anledningar till de begränsningar av människors rörelsefrihet som vi ser i världen i dag. Orsakerna är bl.a. rädsla för andra människor och viljan att upprätthålla rimliga löner. Samtidigt finns det mycket stora möjligheter i ett globalt samhälle som ger alla människor rätten att flytta vart de vill oavsett hur andra ser på skälen till att de vill flytta. Sedan Sverige gick med i EU har EU-länderna beslutat sig för att öppna gränserna sinsemellan samtidigt som gränserna mot övriga världen blivit alltmer slutna.

Sverige borde gå i bräsch för ett öppnare och friare samhälle där det är människorna själva och inte var de råkar vara födda som bestämmer var de ska bo. Det är inte möjligt att helt öppna gränserna den närmaste tiden, men regeringen borde arbeta fram en plan för hur vi får större frihet och rörlighet för alla människor på hela jorden.

4. Internationella handelssystem, punkt 4 (s, v, mp)

av Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U208 yrkandena 1 och 2, 2009/10:U202 yrkande 7, 2009/10:U204 yrkande 6, 2009/10:U257, 2009/10:U340 yrkande 19 och 2009/10:N490 yrkande 9.

Ställningstagande

En öppnare och rättvisare handel är ett av de bästa instrumenten för att nå FN:s millenniemål. Utvecklingshänsyn måste vara vägledande i det internationella handelssystemet för att även fattiga länder ska kunna dra nytta av globaliseringens välfärdsvinster. Öppenheten bör bli större inom WTO och EU bör ta bort alla handelshinder för Afrika, Karibien och Sydamerika. EPA-avtalen är i vissa delar orättvisa och bör rättas till. Sverige bör verka för att EU-kommissionen i större utsträckning än hittills lyssnar till afrikanska länders synpunkter på EPA-avtalen. Det är angeläget att inom EU-samarbetet främja rättvis handel för att på så vis stärka småproducenters och små jordägars ekonomiska ställning så att de inte blir marginaliserade i världsekonomin.

Sverige bör inom IMF, Världsbanken och FN verka för att komponenttillverkare och elektronikbolag i väst tar ett större ansvar för att de mineraler som importerats utvinns under förhållanden där mänskliga rättigheter inte kränks.

Demokratiska republiken Kongo (DRK) är sedan många år drabbad av väpnade konflikter som har sin grund i striden om landets naturresurser. Sverige bör i FN och inom EU lägga ned stor möda på att bekämpa den hänsynslösa plundringen av DRK:s naturtillgångar och medverka till att tillintetgöra det kriminella nätverk som byggts upp av korrumperade politiker, militärer och företag. Den svenska regeringen bör också inom IMF, Världsbanken och FN verka för att komponenttillverkare och elektronikbolag i väst tar ett större ansvar för att de mineraler som importerats från DRK utvinns under förhållanden som inte innebär kränkning av de mänskliga rättigheterna.

På Kuba är brotten mot de mänskliga rättigheterna omfattande, samtidigt som USA:s destruktiva blockad fortsätter. När FN:s generalförsamling i oktober 2008 behandlade USA:s ekonomiska blockad mot Kuba röstade nära nog samtliga FN:s medlemsländer ännu en gång för ett upphävande av blockaden. Endast USA, Israel, Marshallöarna och Palau röstade emot. Det är helt oacceptabelt att en regering – i detta fall USA:s regering – beslutar om sanktioner som så uppenbart drabbar ett lands hela befolkning. Sveriges regering måste tydligt fördöma blockaden mot Kuba och kräva att USA omgående upphäver densamma.

5. Associeringsavtal med Colombia, punkt 5 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U202 yrkande 4.

Ställningstagande

Colombia är ett av de länder som EU förhandlar med om framtida associeringsavtal. Det ger EU möjligheter att sätta tryck på den colombianska regeringen för att förmå den att vidta åtgärder så att de mänskliga rättigheterna verkligen respekteras. Här finns också möjligheter att förmå landet att inleda en reell fredsprocess. Colombia är utan tvekan det land i Latinamerika där brotten mot de mänskliga rättigheterna är mest omfattande.

Enbart förra året drevs 380 000 människor på flykt, en ökning med nästan 25 % jämfört med året innan. I dag är antalet internflyktingar i Colombia mellan tre och fyra miljoner personer. I hela världen är det bara Sudan som har fler internflyktingar. De stridande parternas övergrepp mot

civilbefolkningen är oacceptabla. Den humanitära situationen i landet är ytterst allvarlig, och övergreppen mot fackligt aktiva, oppositionella, oberoende journalister och ursprungsbefolkningen är omfattande och grova. Utan tävlan är Colombia fortfarande det land i världen där det är farligast att vara fackligt engagerad. I IFS:s (Internationella fackliga samorganisationen) årliga rapport framkommer att antalet fall av antifackligt våld i landet ökade med 25 % under 2008. Totalt 49 fackföreningsmedlemmar mördades. Så mycket som 60 % av alla mord på fackligt aktiva i hela världen sker i Colombia.

Liksom den colombianska juristkommissionen anser Vänsterpartiet och Miljöpartiet att huvudansvaret för merparten av de omfattande och grova brotten mot de mänskliga rättigheterna vilar på Colombias regering. Men ansvaret vilar också på USA, som genom sin militära närvaro i landet backar upp regimen, liksom på länder som Sverige som bemött de omfattande övergreppen med tystnad och ursäkter. Sverige bör inom EU verka för att ett framtida associeringsavtal med Colombia villkoras med en markant och varaktig förbättring när det gäller de mänskliga rättigheterna, och att landet har inlett en fredsprocess.

6. Utvecklingsländer och handelsavtal, punkt 6 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U322 yrkande 15 och 2009/10:U336 yrkande 10.

Ställningstagande

EU och USA har under många år gett stora subventioner till det egna jordbruket, och europeiska och amerikanska företag har därför stora konkurrensfördelar gentemot företag i utvecklingsländer. Därför måste utvecklingsländerna i handelsöverenskommelser ges utrymme att med olika medel skydda sina egna jordbruksmarknader under ett uppbyggnadsskede. De rika ländernas vägran att tillåta den formen av skydd, tillsammans med deras krav på ökat tillträde till andra marknader i utvecklingsländerna, är huvudorsaker till att de globala handelsförhandlingarna strandat.

I förhandlingarna om ekonomiska partnerskapsavtal (EPA-avtal) mellan EU och forna kolonier i Afrika, Karibien och Oceanien har unionen ställt långt högre krav än vad som skulle behövas för att handelsvillkoren skulle överensstämma med WTO-reglerna. Dessutom har själva strukturen på förhandlingarna snarare motverkat än stöttat utvecklingsländernas egna regio-

nala integrationsprocesser. I stället för en utlovad flexibilitet från EU:s sida har unionen drivit på för omfattande och snabba avregleringar i utvecklingsländerna.

EU:s förhandlingstaktik har fått många icke-statliga organisationer att protestera. Senast hösten 2009 krävde ett åttiotal organisationer i 30 länder i Europa, Afrika och Stilla havet i brev till EU-kommissionen och en rad andra beslutsfattare runt om i Europa en helomvändning i EU:s hållning i förhandlingarna. Det finns anledning att stödja de framlagda kraven på en verklig kursändring i EU:s politik i EPA-förhandlingarna.

7. Världsbanken och IMF m.m., punkt 7 (s, v, mp)

av Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:U226 yrkande 7, 2007/08:U357 yrkande 15 och 2009/10:U340 yrkande 20 i denna del.

Ställningstagande

Sverige bör i Internationella valutafonden och Världsbanken verka för att valet av ordförande föregås av en öppen nomineringsprocess och att en lämplig person väljs utifrån meriter och inte utifrån landtillhörighet.

Det är ett stort problem om utvecklingen fortsätter mot att G20 tar över delar av det ansvar och de roller som IMF, Världsbanken och andra internationella institutioner hittills haft. Kopplingen mellan IMF, Världsbanken och FN-systemet behöver stärkas. FN bör kunna fatta beslut som även de finansiella institutionerna måste rätta sig efter.

8. Frågor om återrapportering m.m., punkt 8 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:U248 yrkande 3, 2006/07:U258 yrkande 11, 2007/08:U220 yrkande 3, 2007/08:U226 yrkandena 1–3, 5, 6 och 10, 2007/08:U251 yrkandena 2 och 3 samt 2008/09:U255 yrkande 14.

Ställningstagande

Återrapporteringen till riksdagen om verksamheten i IMF och Världsbanken borde ske genom en årlig skrivelse från regeringen. Under förra mandatperioden avlämnade regeringen endast en sådan skrivelse. Under innevarande mandatperiod har hittills ingen skrivelse av aktuellt slag lämnats till riksdagen. Regeringen har dock aviserat att den våren 2010 ska avlämna en skrivelse med redovisning av verksamheten i IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna under 2008–2009. Återrapporteringen till riksdagen bör förbättras, och regeringen bör varje år avlämna en skrivelse om verksamheten i IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna.

Det är av allmänt intresse för medborgarna i Sverige att få veta hur den nordisk-baltiska representanten i IMF respektive Världsbanken agerar och hur de länder som Sverige delar ledamotsstol med kommer överens om sitt agerande samt vilka resultat man uppnår. Regeringen bör undersöka hur insynen och redovisningen av detta kan förbättras.

För att främja dialog och förståelse mellan olika parter bör regeringen anordna offentliga möten där man redogör för sin planerade politiska linje inför årsmötena i Internationella valutafonden och Världsbanken.

Utvecklingsländerna måste få ökat inflytande i IMF:s respektive Världsbankens exekutivstyrelser, och därmed i det operativa arbetet. I dagsläget bygger inte fördelningen av platser i styrelserna på att varje land har en likvärdig röststyrka. Men eftersom det i dag är de afrikanska länderna som står i centrum för IMF:s och Världsbankens verksamhet är det högst rimligt att dessa länder ges ett större operativt inflytande i de båda internationella finansiella institutionerna. Sverige bör agera för att utvecklingsländernas inflytande där inte bara ökar i form av röststyrka utan även vad gäller antalet representanter i respektive exekutivstyrelse.

Mycket av det som händer i IMF:s och Världsbankens exekutivstyrelser uppfattas av många som ett stort hemlighetsmakeri. Visserligen är Världsbankens protokoll numera offentliga men eftersom protokollen är strikta beslutsprotokoll innehåller de ingen redovisning av diskussion, alternativa förslag eller hur olika länder har röstat. Detta försvårar självklart insynen och skapar ett onödigt avstånd mellan beslutsfattare å ena sidan och allmänhet, frivilligorganisationer och länder å den andra. Sverige bör ställa krav på att Internationella valutafondens och Världsbankens protokoll utformas och offentliggörs på ett sätt som gör det möjligt för allmänhet, parlament, medier och organisationer att ta del av diskussioner, förslag och omröstningar.

Sverige bör inom IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna verka dels för att alla avtal och program ska innehålla en analys av hur effekterna förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, dels för en ökning av andelen kvinnor i ledningen för dessa institutioner.

De olika FN-organ som har till uppgift att arbeta med frågor som rör ekonomiska och sociala rättigheter och fattigdomsbekämpning måste förstärkas och ges större tyngd. FN måste i det sammanhanget få ett starkare inflytande på Världsbanken och IMF.

Det pågår en debatt om olika finansieringsalternativ för att få till stånd ett större resursflöde till de fattigaste länderna. Ett intressant förslag går ut på att sälja eller uppvärdera Internationella valutafondens guldreserv. Regeringen bör i den årliga skrivelsen till riksdagen redogöra för hur den förhållit sig till olika förslag om hur multilaterala skuldavskrivningar för de fattiga och skuldtyngda länderna skulle kunna finansieras.

För att de fattiga staterna ska kvalificera sig för skuldavskrivningar inom HIPC ställs som villkor att länderna genomför omfattande reformer, t.ex. avregleringar, privatiseringar och nedskärningar av offentlig sektor. Effekterna av dessa villkor har varit omdiskuterade och mött omfattande kritik från syd. Många har hävdade att de motverkar fattigdomsbekämpning, utveckling och uppfyllande av FN:s millenniemål. Villkor av dessa slag innebär inskränkningar i demokratin i syd och motverkar ägandeskapet för utvecklingsarbetet. Sverige bör därför inom IMF och Världsbanken arbeta för en översyn av villkoren inom HIPC så att de inte motverkar uppfyllandet av millenniemålen.

9. Röstningsregler, skuldavskrivning, punkt 9 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:U258 yrkande 3, 2007/08:U220 yrkande 2, 2007/08:U226 yrkande 4 och 2008/09:U208 yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Om fattigdomsbekämpningen ska bli effektiv, måste det till skuldavskrivningar i kombination med förändringar av de rika ländernas handelspolitik gentemot de fattiga länderna samt ökat bistånd. Maktrelationen mellan de fattiga och de rika länderna måste också förändras i grunden. En viktig del i detta är att demokratisera IMF och Världsbanken och att verka för att röstningsreglerna i dessa organ ska vara desamma som i FN-organen. Sve-

rige bör verka för en revidering av röstberäkningen i IMF och Världsbanken, så att man inte bara tar hänsyn till ekonomisk storlek utan även andra principer, som befolkningsstorlek.

Inom IMF och Världsbanken bör Sverige arbeta för att nivåerna för vad som anses vara hållbar skuldsättning inom HIPC sänks kraftigt samt att andra skulder än bara skulderna till Världsbanken och IMF omfattas av skuldavskrivning. För att fattiga stater ska kvalificera sig för skuldavskrivningar inom HIPC krävs att länderna genomför omfattande reformer, t.ex. avregleringar, privatiseringar och nedskärningar av offentlig sektor. Effekterna av dessa villkor har varit starkt omdiskuterade och mött omfattande kritik från syd, och många har hävdad att de motverkar fattigdomsbekämpning.

Villkoren innebär kraftiga inskränkningar i demokratin i syd och motverkar starkt ägandeskapet för utvecklingsarbetet. För Kongo som är ett av världens fattigaste länder har de villkor som är knutna till HIPC negativ inverkan, eftersom de leder till att landets möjlighet till återuppbyggnad och fredlig utveckling försvåras. Sverige bör därför arbeta inom ramen för IMF och Världsbanken för en översyn av kraven inom HIPC så att de inte motverkar Kongos möjligheter till återuppbyggnad och en fredlig utveckling. I fråga om Kongos illegitima skulder bör Sverige inom ramen för IMF, Världsbanken, FN, de regionala utvecklingsbankerna och Parisklubben arbeta för att dessa ska avskrivas.

10. Internationellt miljösamarbete, punkt 10 (s, v, mp)

av Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U340 yrkande 22.

Ställningstagande

Det multilaterala samarbetet för hållbar utveckling har avgörande betydelse. FN måste aktivt ta ledningen i arbetet för hållbar utveckling, som också bör präglade organ som Världsbanken, IMF och de regionala utvecklingsbankerna samt WTO. Den internationella handelns regler och avtal måste kombineras med miljökonventioner och internationell miljölagstiftning.

11. Miljöfrågor i biståndet m.m., punkt 11 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:T426 yrkande 95, 2009/10:MJ403 yrkande 11 och 2009/10:MJ468 yrkande 32 och avslår motion 2009/10:U340 yrkande 70.

Ställningstagande

Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av att kvinnors delaktighet lyfts fram i alla internationella miljöpolitiska sammanhang. Genusinriktade projekt för antingen minskade utsläpp eller anpassning till klimatförändringarna har visat att kvinnors fulla delaktighet i beslut räddar liv, skyddar känsliga naturresurser, minskar utsläppen av växthusgaser och skapar motståndskraft och uthållighet för dagens och kommande generationer. Alla mekanismer eller finansieringar för katastrofhantering, utsläppsminskning eller klimatanpassning kommer att vara otillräckliga om inte kvinnor deltar fullt ut i utformningen, beslutsfattandet och genomförandet.

Lantbruket har en central roll för landsbygdsutvecklingen. De ekologiska jordbrukssystemen bör få större global omfattning då de genererar goda möjligheter att skapa livsmedelssäkerhet och låg negativ miljöbelastning. Satsningar bör göras på det ekologiska jordbruket eftersom det bidrar till en hållbar och långsiktigt positiv utveckling av landsbygden.

Sverige bör genom exempelvis biståndsmedel bygga upp institutionell kapacitet i fattigare länder för att dessa ska kunna säkerställa efterlevnad av certifieringssystem för hållbar bioenergiödling.

12. Vissa miljöfrågor, punkt 12 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U255 yrkande 4 och 2009/10:MJ371 yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringen bör verka för ett regelverk avseende företags ansvar för gamla miljöförmyndelser utanför det egna landets gränser.

Biståndsprojekt som rör infrastruktur, markanvändning m.m. kan få konsekvenser för produktionen av ekosystemtjänster i mottagarländerna. Alltför ofta tas för liten hänsyn till sådana konsekvenser. Detta gäller det bilaterala biståndet, men särskilt det multilaterala biståndet i vid mening, inklusive Världsbanken, Europeiska investeringsbanken och EU:s strukturfonder. Regeringen bör verka för att ökad hänsyn tas till multifunktionalitet vid utformningen av relevanta biståndsprojekt som stöds av bilateralt bistånd eller multilateralt bistånd där Sverige medverkar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:U248 av Ulf Holm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att riksdagen bör få en årlig rapport om valkretsens agerande inklusive valkretsens röstning i principiella frågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att riksdagen involveras i processen kring nominering av styrelseledamot och ordförande i Världsbanken och IMF.
3. Riksdagen begär att regeringen årligen redovisar sina ställningstaganden i Världsbanken och IMF i den skrivelse som lämnas till riksdagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda huruvida principen om rösträtt i relation till ekonomisk styrka är förenlig med Världsbankens och IMF:s stadgar.

2006/07:U258 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ska verka för att IMF och Världsbanken demokratiseras, så att röstfördelningen följer samma regler som råder inom FN-organen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att FN får ett starkare inflytande på Världsbanken och IMF.

2006/07:U259 av Annika Qarlsson och Erik A Eriksson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör ta konkreta initiativ för att bidra till en diskussion om illegitima skulder och oansvarig utlåning i Världsbanken och IMF.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör stödja det norska initiativet till en utredning av illegitima skulder i Världsbanken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet bör ta initiativ till diskussioner med syfte att nå en sam-syn i frågan.

2006/07:U261 av Anita Brodén (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skuldåterbetalningar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta fram ett ramverk för en framtida ansvarsfull utlåning för att undvika ett system med illegitima skulder.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007*2007/08:U220 av Hans Linde m.fl. (v):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för totala skuldavskrivningar för de 50 fattigaste länderna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom IMF och Världsbanken ska verka för att nivåerna för vad som anses vara "hållbar skuldsättning" inom HIPC kraftigt sänks samt att andra skulder än bara skulderna till Världsbanken och IMF omfattas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom IMF och Världsbanken för en översyn av villkoren för skuldåtgärder inom HIPC så att dessa inte motverkar uppfyllandet av Millenniemålen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör erkänna förekomsten av illegitima skulder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom ramen för IMF, Världsbanken, de regionala utvecklingsbankerna och Parisklubben för att illegitima skulder avskrivs.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, likt Norge, bör erkänna sitt medansvar för skulder i syd där vi som långivare brustit i vårt ansvar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN-systemet, likt den norska regeringen, bör arbeta för att en skuldtribunal upprättas.

2007/08:U226 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka hur man kan öka insynen i och redovisningen av hur den nordisk-baltiska representanten i Internationella valutafonden och Världsbanken agerar och vilka resultat man uppnår utifrån den förda politiska linjen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör förbättra dialog och förståelse mellan olika parter genom anordnande av offentliga möten, där regeringen har chans att redovisa och tydliggöra regeringens tänkta politiska linje inför årsmötena i Internationella valutafonden och Världsbanken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skrivelsen om verksamheten i IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna ska utkomma en gång per år.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en revidering av röstberäkningen i Internationella valutafonden och Världsbanken, så att man inte bara tar hänsyn till ekonomisk storlek utan även andra principer, som befolkningsstorlek.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att utvecklingsländernas inflytande inte bara ökar i röststyrka utan även vad gäller antalet representanter i Internationella valutafondens och Världsbankens exekutivstyrelser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ställa krav på att Internationella valutafondens och Världsbankens protokoll offentliggörs på ett sätt som gör det möjligt för allmänhet, parlament, medier och organisationer att ta del av diskussioner, förslag och omröstningar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i Internationella valutafonden och Världsbanken bör verka för att valet av ordförande föregås av en öppen nomineringsprocess och att val av lämplig person utgår från kompetens och ej landstillhörighet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tydligt, i den årliga skrivelsen, ska redogöra för hur regeringen förhållit sig till olika förslag gällande att finansiera multilaterala skulder till de fattiga och skuldtyngda länderna.

2007/08:U251 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna ska verka för att alla avtal och program ska innehålla en analys av hur effekterna förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom IMF, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna ska verka för att öka andelen kvinnor i ledningen för dessa organisationer.

2007/08:U357 av Olle Thorell m.fl. (s):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en reformering av de globala finansiella institutionerna.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsättningen av chefer för Världsbanken och IMF.

2007/08:U359 av Olle Thorell m.fl. (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förorda ökade satsningar för forskningsbiståndet till Asien.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tätare och bredare besöksutbyte med Asien.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla de ekonomiska förbindelserna med Asien som helhet.

2007/08:U366 av Ulf Holm (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om årlig rapportering till riksdagen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:U208 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sverige i FN och inte minst i EU kraftfullt måste verka för ett ingripande mot plundringen av östra Kongos naturtillgångar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom IMF, Världsbanken och FN bör verka för att komponenttillverkare och elektronikbolag i väst tar ett större ansvar för att de mineraler som importeras utvinns under förhållanden där mänskliga rättigheter inte kränks.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för IMF, Världsbanken, FN, de regionala utvecklingsbankerna och Parisklubben ska arbeta för att stryka Kongos illegitima skulder.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för IMF och Världsbanken ska arbeta för en översyn av kraven inom HIPC så att de inte motverkar Kongos möjligheter till återuppbyggnad och en fredlig utveckling.

2008/09:U238 av Thomas Strand och Christer Engelhardt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att svensk utrikespolitik tydligt ska verka för en stabil demokratisk utveckling i Demokratiska republiken Kongo samt att Sveriges regering ska agera i EU för att förhindra pengatvätt av illegala medel från afrikanska länder i europeiska skatteparadis.

2008/09:U255 av Lars Ohly m.fl. (v):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom IMF och Världsbanken för en översyn av villkoren för skuldlätnader inom HIPC så att dessa inte motverkar uppfyllandet av millenniemålen.

2008/09:U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i bilaterala och internationella handelsförhandlingar ska verka för att utvecklingsländer ges rätt att skydda sina jordbruksmarknader.

2008/09:U346 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla nya modeller för patentregler som har folkhälsan för fattiga länder i fokus.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kräva ökat ansvarstagande av läkemedelsbolagen som utarbetar och framställer bromsmediciner mot hiv/aids.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad forskning för att undersöka aidsepide-mins effekt på utvecklingen.

2008/09:U349 av Urban Ahlin m.fl. (s):

93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om relationer med Asien.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:U202 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med en heltäckande strategi för ett ökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör agera inom EU för att associeringsavtalet med Centralamerika ska omarbetas så att det tar sin utgångspunkt i hållbar utveckling, fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att ett framtida associeringsavtal med Colombia villkoras med en markant och varaktig förbättring när det gäller de mänskliga rättigheterna och att landet har börjat inleda en fredsprocess.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige tydligt ska fördöma USA:s ekonomiska blockad mot Kuba och kräva att man omgående upphäver densamma.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU:s pågående förhandlingar om associeringsavtal med Centralamerika och Andibuska gemenskapen kopplas till tydliga krav på att länderna ratificerar ILO:s åtta kärnkonventioner.

2009/10:U204 av Hans Linde m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för totala skuldavskrivningar för de 50 fattigaste länderna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN och EU kraftfullt måste verka för ett ingripande mot plundringen av Demokratiska republiken Kongos naturtillgångar.

2009/10:U222 av Carina Ohlsson och Monica Green (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om säkrare remitteringar.

2009/10:U235 av Désirée Pethrus Engström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU inte ingår några handelsavtal utan att först ha genomfört oberoende hållbarhets- och utvecklingsanalyser (sustainability impact assessments) som tydliggör effekterna för fattiga människor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU inte använder bistånd som påtryckningsmedel i handelsförhandlingar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de handelsavtal som EU ingår ska innehålla tydliga bestämmelser om mekanismer för gemensam uppföljning och utvärdering av avtalen utifrån objektiva utvecklingskriterier.

2009/10:U246 av Désirée Pethrus Engström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att Världsbanken prioriterar lån till förnybar energi framför lån till kol- och kärnkraft.

2009/10:U252 av Lage Rahm m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta fram en plan för större frihet och rörlighet för alla människor.

2009/10:U255 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett regelverk för att fastställa ansvar vid gamla miljöförsyndelser.

2009/10:U257 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kongos ”konfliktmineraler”.

2009/10:U336 av Lage Rahm m.fl. (mp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EPA-förhandlingarna.

2009/10:U340 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 1 Inledning.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3 Globalisering.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.1 Den svenska välfärdsmodellen behövs i globaliseringen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.2 Fri, rättvis och hållbar handel.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.3 Finansiella institutioner.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.5 Miljön kräver samarbete över gränserna.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.7 Tygla spekulationsekonomin.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.8 Kamp mot korruption en förutsättning för utveckling.
64. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.1 Afrikapolitiken, ett samarbete i förändring.
67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.4 Demokrati, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning.
68. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.5 Hälsa och utbildning – grundläggande rättigheter.
69. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.6 Ett jämställt samhälle.
70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.7 Miljö, energi, klimat och hållbar utveckling.
81. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12 Asien.
83. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.2 Miljöfrågorna i Asien.
84. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.3 Relationer med Asien.

2009/10:U343 av Börje Vestlund m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-perspektiv i det handelspolitiska samarbetet med andra länder.

2009/10:T426 av Lars Ohly m.fl. (v):

95. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige genom t.ex. biståndsmedel bör kunna bygga upp institutionell kapacitet i fattigare länder för att dessa ska kunna säkerställa efterlevnaden av certifieringssystemen.

2009/10:MJ371 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekosystemtjänster och biståndsprojekt.

2009/10:MJ403 av Jacob Johnson m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de ekologiska jordbrukssystemen bör få en större omfattning globalt då de genererar goda möjligheter för att skapa livsmedelssäkerhet och låg negativ miljöbelastning.

2009/10:MJ468 av Lars Ohly m.fl. (v):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att genusperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla miljöpolitiska sammanhang internationellt.

2009/10:N490 av Hans Linde m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i relevanta internationella forum ska föreslå att det utreds om Internationella domstolen i Haag kan vara ett lämpligt forum för att lösa tvister som rör motsättningar mellan WTO och multilaterala miljökonventioner.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att det i större utsträckning riktas uppmärksamhet och åtgärder mot korruptionens källa i fall av grov bestickning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för att EU-kommissionen i större utsträckning lyssnar på de afrikanska staternas synpunkter i förhandlingar om EPA-avtal.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka inom EU för att associeringsavtalen med Centralamerika och Andinska gemenskapen ska främja utveckling och fattigdomsbekämpning.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Övriga frågor		
2006/07:U248	Ulf Holm (mp)	1, 2 och 4
2006/07:U259	Annika Carlsson och Erik A Eriksson (båda c)	1–3
2006/07:U261	Anita Brodén (fp)	4 och 5
2007/08:U220	Hans Linde m.fl. (v)	1 och 5–8
2007/08:U357	Olle Thorell m.fl. (s)	14
2007/08:U366	Ulf Holm (mp)	3
2008/09:U238	Thomas Strand och Christer Engelhardt (båda s)	
2008/09:U346	Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd)	1, 2 och 12
2009/10:U202	Hans Linde m.fl. (v)	3 och 10
2009/10:U204	Hans Linde m.fl. (v)	2
2009/10:U222	Carina Ohlsson och Monica Green (båda s)	
2009/10:U235	Désirée Pethrus Engström (kd)	1, 3 och 4
2009/10:U246	Désirée Pethrus Engström (kd)	
2009/10:U340	Urban Ahlin m.fl. (s)	17, 18, 20 i denna del, 24, 64 och 67–69
2009/10:U343	Börje Vestlund m.fl. (s)	8
2009/10:N490	Hans Linde m.fl. (v)	5 och 10